БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 149 (380)

27 ИЮЛЬ ЧОРШАНБА 1955 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Б У Г У Н Г И   С О Н Д А:

СССРнинг Берлиндаги элчихонасида СССР ҳукумат делегацияси шарафига қабул маросими (1-нчи бет).
Германия Демократик Республикаси бош министри Отто Гротеволь ҳузурида Совет ҳукумат делегацияси шарафига қабул маросими (1-нчи бет).
КПСС МКнинг июль Пленуми қарорлари меҳнаткашларни янада фидокорона ишлашга илҳомлантирмоқда (1-нчи бет).
ПАРТИЯ ТУРМУШИ: **З. Шокиров.** — Сиёсий агитацияни янада кучайтириш лозим (2-нчи бет).
В. Ресслер. — Бинокорлик саноати ишини ҳартомонлама яхшилайлик (2-нчи бет).
А. Умаров. — Совет рассомларининг янги отряди (2-нчи бет).
Узаро текширишда аниқланаётган камчиликларни тезда тугатиб, барча майдонларда мўл ҳосил етиштирайлик! (3-нчи бет).
Б. Халилов. — Бир материал изидан (3-нчи бет).
«Женева — жаҳон сиёсатида бурилиш пункти» (4-нчи бет).
Оналарнинг Жаҳон Конгресси қатнашчиларининг Узбекистонда бўлиши (4-нчи бет).

Аҳолига мўл-кўл сабзавот маҳсулотлари етказиб берайлик

Партия, ҳукуматимиз сабзавот ва картошка етиштиришни кўпайтириш ҳамда бу маҳсулотлар блан аҳолини мўл-кўл та'минлаш юзасидан муҳим тадбирларни амалга оширмоқдалар. Шу муносабат блан колхозлар ва МТСларга жуда катта ёрдам кўрсатилмоқда, улар сабзавотчиликда ишлатиладиган биринчи даражали техника, мутахассис кадрлар, минерал ўғитлар ва бошқа нарсалар блан етарли равишда та'минланмоқда. Бу ғамхўрликдан беҳиҳоя руҳланган областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари сабзавот ва картошка экинлари майдонини йил сайин кенгайтирмоқдалар ва бу экинлардан олинадиган ҳосилни анча ошириб, аҳолини сабзавот маҳсулотлари блан тобора кўпроқ та'минламоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган июль Пленуми қарорида ҳам қудратли техника базасида қишлоқ хўжалик экинлари етиштиришни янада кўпайтириш, экинларни парвариш қилиш сифатини ошириш ва 1955 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш планининг бажарилишини та'минлаш юзасидан конкрет вазифалар белгилаб берилган.

«Ҳозирги вақтда, — дейилади Пленум қарорида, — партия ташкилотларининг, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг, колхозларнинг, МТС ва совхозларнинг энг муҳим вазифаси экинларни парвариш қилишни намунали ўтказишдан, ҳосилни ўз вақтида ва нобуд қилмасдан ўриб-йиғиб олишдан, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва закупка қилиш планини муддатидан илгари бажаришдан, уруғлик фондларини тўла равишда ғамлаб қўйишдан, чорвачиликни ем-хашак блан етарли та'минлашдан, колхозларнинг жамоат хўжалигини мустаҳкамлашда янги муваффақиятларга эришишдан ва шу асосда меҳнат кунига пул ҳамда натура блан тўланадиган ҳақни ва колхозчиларнинг моддий фаровонлигини оширишдан иборатдир».

Бутун совет халқи блан бир қаторда областимиз меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг Пленуми қарорини зўр мамнуният блан кутиб олдилар ва унга жавобан меҳнат ғайратлари тўлиб-тошган ҳолда янада унумлироқ ишламоқдалар.

Бу йил боғларимизда мева ҳосили кам бўлган бир шароитда сабзавот, полиз ва резавор экинларини кўпроқ экиб, улардан олинадиган ҳосилни ҳарқачонгидан ҳам ошириш ва меванинг ўрнини ана шу маҳсулотлар блан тўлдириш сабзавотчилик блан шуғулланувчи колхозларимиз олдида турган энг муҳим вазифадир. Буни яхши англаб етган кўпгина илғор колхозларнинг а'золари бу йил сабзавот экинлари майдонини анча кенгайтирдилар, экинларни парвариш қилиш агротехникасини юқори даражага кўтариб, улардан мўл ҳосил етиштирмоқдалар.

Масалан, Тошкент районидаги «Октябрь» ва Каганович номли, Қорасув районидаги Максим Горький номли ва Свердлов номли колхоз а'золари ишни йил бошидан намунали уюштириб, эртаги сабзавот, картошка экинларидан мўл ҳосил етиштирмоқдалар, янги усулда квадрат-уялаб экилган майдонлардаги экинларни машина блан парвариш қилишда ҳам яхши натижаларга эришмоқдалар. Улар фидокорона меҳнат қилиб, экин парваришини сифатли ўтказганликлари сабабли, гектаридан ўтган йилга нисбатан 6—7 тонна кўп картошка ва сабзавот ҳосили олмоқдалар. Сабзавот ва картошкадан юқори ҳосил етиштириш учун курашаётган бундай илғор колхозлар анчагина бор.

Лекин, умуман олганда областимизда бу муҳим соҳага ҳали ҳам етарли э'тибор берилмаётир. Республикамиз пойтахти — Тошкент атрофидаги кўпгина сабзавотчилик колхозларида ўтган йиллари экинлар агротехника қоидалари асосида ўз вақтида парвариш қилинмаганлиги, механизациянинг етарли равишда қўлланилмаганлиги натижасида сабзавот ва картошкадан жуда кам ҳосил олинган, кўпчилик колхозлар эса ҳосил етиштириш планини тўла бажармаган эди. Афсуски, бу йил ҳам ўтган йил йўл қўйилган хатолар такрорланаётир.

Калинин районидаги «Октябрь самараси» колхози бу йил мавжуд экин майдонларининг ҳаммасига янги прогрессив метод блан картошка ва сабзавот экинлари экди. Лекин парваришга келганда ишни жуда бўшаштириб юборди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти (раиси Муҳаммаджонов, секретари Баҳромов ўртоқлар) ҳотиржамлик кайфиятига берилиб кетдилар. Натижада кўпгина бригадаларнинг экинларини ғумой ва бегона ўтлар ўраб олди. Бунга МТС раҳбарлари ҳам айбдордирлар. Чунки улар экинларни механизация кучи блан ишлаш устидан контрольлик ва талабчанлик қилмаётирлар.

Ҳозир эртаги картошка ва сабзавот экинларини йиғиштириб олиш, эртаги ва кечки экинларни парвариш қилишнинг ҳал қилувчи даври келди. Бу йил мазкур экинлар анчагина майдонларда янги усулда квадрат-уялаб экилди. Бу эса қатор ораларини агротехника қоидалари асосида сифатли парвариш қилиш, колхозчилар меҳнатини енгиллаштириш ва шундай қилиб, юқори ҳосил етиштириш учун шароит яратишга имкон беради. Шу сабабли бу вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишини та'минлаш учун аввало колхозлардаги барча ишчи кучлари ва моддий-техника воситаларини тўла ишга солиш талаб этилади.

Ма'лумки, сабзавотчилик меҳнатни кўп талаб қиладиган соҳадир. Шунинг учун ҳам колхозларда меҳнатни тўғри ташкил этиш, кучлардан рационал фойдаланиш, колхозчилар ва механизаторлар ўртасида меҳнат интизомини янада мустаҳкамлашга алоҳида э'тибор бериш керак. Маҳаллий партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг ҳозирги вазифаси — колхозлар ва МТСларга раҳбарлик қилиш савиясини ошириш, мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланиш учун катта ташкилотчилик ишлари олиб бориш, сабзавотчилар ўртасида социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, барча колхозчиларни мўл ҳосил учун курашга сафарбар этишдан иборат.

Пишиб етилган эртаги экинларни йиғиштириб олиш ва ўртаги, кечки сабзавот, картошка, полиз экинларини парвариш қилишда ҳарбир колхоз, районнинг муваффақияти асосан машиналар кучидан моҳирлик блан фойдаланишга боғлиқдир. Шу туфайли агрономлар ҳарбир далада экиш ва қатор ораларини ишлашда механизациядан қандай фойдаланилаётганлигини кун сайин кузатиб боришлари керак.

Картошка, сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш ва сотиб олиш давлат планларининг муваффақиятли бажарилиши халқ фаровонлигини тобора юксалтириб бориш учун муҳим аҳамиятга эгадир. Лекин айрим район партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органлари етиштирилган ҳосилни ўз вақтида йиғиб олиш ва тайёрлаш ишига конкрет раҳбарлик қилмаётирлар, тайёрлаш министрлигининг маҳаллий органлари ходимларига талабчанликни кучайтирмаётирлар. Шу сабабли областимизда эртаги сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш ишлари ҳам кечиктирилмоқда.

Картошка, сабзавот маҳсулотлари тайёрлаш ва давлат планларини муваффақият блан бажаришда тайёрлаш органлари ходимларининг зиммасига катта мас'улият юкланади. Улар фақат қабул қилиб олувчигина эмас, балки ташкилотчилик ҳам қилишлари, давлат мажбуриятини ҳарбир маҳсулотнинг ўз тури бўйича тўла бажарилишига эришишлари керак. Шунингдек, давлат мажбуриятига топшириладиган маҳсулотларни етказиб беришда колхозлардаги мавжуд машина ва от-уловлардан тўғри фойдаланиш, тайёрлаш органлари ва тегишли ташкилотларнинг транспорт воситалари блан яқиндан ёрдам беришни уюштириш лозим.

Эртаги сабзавотлар пишган ва ўртаги сабзавот экинлари етилиб қолган ҳозирги пайтда айрим колхозлар томонидан аҳолига юқори сифатли ва арзон сабзавот маҳсулотлари сотиш ишлари ҳам қаноатланарли аҳволда эмас. Шу блан бир қаторда колхоз бозорларига келтирилган маҳсулотларни сотишда катта тартибсизликларга йўл қўйилмоқда. Айрим юлғичлар совет савдосига хилоф равишда колхозчи-деҳқонлар келтирган ва колхоз дўконларига туширилган сабзавот маҳсулотларини улгуржи арзон нархда олиб, уни аҳолига қиммат баҳода чаканалаб сотмоқдалар ва бу блан сабзавот маҳсулотлари нархларининг пастга тушмаслигига сабаб бўлмоқдалар. Партия, совет ташкилотлари, бозор комитетлари ва колхозларнинг раҳбарлари кечириб бўлмайдиган бу аҳволга кескин зарба беришлари керак.

Олдимизда колхозчиларнинг ва МТС механизаторларининг йиллик меҳнати муваффақиятини белгилайдиган қизғин кунлар турипти. Шунга кўра ҳарбир колхозда планда белгиланган ерга тўла экин экиб, уни агротехника қоидалари асосида парвариш қилиш блан ҳар гектардан олинадиган ҳосил планининг тўла бажарилишини та'минлашга эришиш лозим.

Барча куч ва моддий-техника воситаларидан унумли фойдаланиб, картошка, сабзавот ва полиз экинларидан юқори ҳосил етиштирайлик ва аҳолини яхши сифатли, арзон маҳсулотлар блан мўл-кўл та'минлайлик.

А. И. Микоян Лондон лорд-мэри сэр С. Говардни қабул қилди

25 июльда СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян меҳнаткашлар депутатлари Москва шаҳар Советининг таклифига биноан ҳозирги вақтда Москвада бўлган Лондон лорд-мэри сэр Сеймур Говардни ва унинг блан биргаликда келган биринчи эсквайр Уильям Т. Бостонни қабул қилди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбатда Москва Совети ижроия комитетининг раиси М. А. Яснов ва СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов қатнашдилар. (ТАСС).

Б И Л Д И Р И Ш

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети шаҳар Совети депутатларига билдирадики, 1955 йил 29 июль куни соат 19 да Максим Горький номидаги маданият ва истироҳат боғининг ёзги театри биносида шаҳар Советининг бешинчи чақириқ тўртинчи сессияси чақирилади.

Депутатларни рўйхатга олиш ёзги театр биносида 29 июльда соат 18 дан бошланади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

СССРнинг Берлиндаги элчихонасида СССР ҳукумат делегацияси шарафига қабул маросими

БЕРЛИН, 25 июль. (ТАСС). СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Г. М. Пушкин Германия Демократик Республикасига келган Совет ҳукумат делегацияси шарафига бугун Берлиндаги совет элчихонасида қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида СССР Министрлар Советининг раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчев, шунингдек Германиядаги совет қўшинлари группасининг бош қўмондони Совет Иттифоқи маршали А. А. Гречко ҳозир бўлдилар.

Немислар томонидан қабул маросимида Германия Демократик Республикасининг бош министри О. Гротеволь, Германия Демократик Республикаси бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Л. Больц, бош министр ўринбосарлари В. Штоф, О. Нушке, Г. Лох ва П. Шольц, Катта Берлин обер-бургомистри Ф. Эберт, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'золари Г. Матерн, К. Ширдеван, Ф. Эльснер, министрлар, Халқ палатасининг депутатлари ва бошқа расмий шахслар ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида дипломатик корпус а'золари, жамоатчилик вакиллари, немис ва четэл матбуотининг вакиллари, совет элчихонасининг мас'ул ходимлари, Германиядаги совет қўшинлари группаси қўмондонлигининг вакиллари ҳам ҳозир бўлдилар.

СССР Министрлар Советининг раиси Н. А. Булганин ва Германия Демократик Республикаси Халқ палатаси раисининг вазифасини бажарувчи Г. Матерн нутқ сўзладилар.

Меҳмонлар учун Москва артистларининг иштироки блан концерт берилди.

Қабул маросими катта самимият вазиятида ўтди.

Германия Демократик Республикаси бош министри Отто Гротеволь ҳузурида Совет ҳукумат делегацияси шарафига қабул маросими

БЕРЛИН, 24 июль (ТАСС). Германия Демократик Республикасининг бош министри Отто Гротеволь Германия Демократик Республикасига келган Совет ҳукумат делегацияси шарафига бугун кечқурун қабул маросими ўтказди. Қабул маросимида СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчев, шунингдек СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Г. М. Пушкин ва Германиядаги совет қўшинлари группасининг бош қўмондони Совет Иттифоқи маршали А. А. Гречко ҳозир бўлдилар.

Немислар томонидан қабул маросимида Германия Демократик Республикаси бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Л. Больц, бош министр ўринбосарлари О. Нушке, Г. Лох ва П. Шольц, Катта Берлин обер-бургомистри Ф. Эберт, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'золари Г. Матерн, К. Ширдеван ва Ф. Эльснер, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий комитетининг секретарьлари, министрлар, Халқ палатасининг депутатлари, демократик партияларнинг ва оммавий ташкилотларнинг раҳбар арбоблари, жамоатчилик вакиллари, фан ва маданият арбоблари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида дипломатик корпус а'золари, немис ва четэл матбуоти вакиллари ҳам ҳозир бўлдилар.

О. Гротеволь ва Н. С. Хрушчев нутқ сўзладилар.

Қабул маросими самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Совет ҳукумат делегациясининг Германия Демократик Республикасида бўлиши

БЕРЛИН, 25 июль (ТАСС). Совет Иттифоқининг СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиуми а'зоси Н. С. Хрушчевлардан иборат бўлган ва ҳозирги вақтда Германия Демократик Республикасида меҳмон бўлиб турган ҳукумат делегацияси бугун Германия Демократик Республикаси бўйлаб саёҳат қилди.

Совет ҳукумат делегациясини Германия Демократик Республикасининг бош министри О. Гротеволь, бош министр ўринбосари П. Шольц, ГБСП МК Сиёсий бюросининг а'золари Г. Матерн, К. Ширдеван, Ф. Эльснер, ГБСП секретари Э. Мекkенбергер, министрлардан Зельбман ва Рейхельт кузатиб бордилар. Делегацияни СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Г. М. Пушкин ҳам кузатиб борди.

Ҳамма жойда Германия Демократик Республикасининг аҳолиси Совет ҳукумат делегациясини ва уни кузатиб бораётган кишиларни қизғин табрикладди. Республика шаҳарлари ва қишлоқларининг Совет ҳукумат делегацияси ўтган кўчалари ва майдонлари халқ блан лиқ тўлган эди. СССР ва Германия Демократик Республикасининг давлат байроқлари тикилган эди.

Дессау яқинида, Эльба дар'ёси кўпригида делегацияни Галле округи меҳнаткашларининг вакиллари кутиб олдилар. Бу ерда қисқача митинг бўлди.

Йиғилганлар ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқини зўр э'тибор блан тингладилар. У ўз нитқида Женева кенгашининг иши тўғрисида қисқача сўзлаб берди ва Совет ҳукуматининг Германия масаласидаги позициясини та'рифлаб берди. Ўртоқ Н. С. Хрушчев йиғилганларнинг гулдурос қарсаклари остида буюк герман халқи шарафига, герман-совет дўстлиги шарафига табрик сўзлари айтди.

Совет Ҳукумат Делегацияси ва уни кузатиб борувчи кишилар Бернбургдаги (Галле яқинида) ўсимликшунослик институтини бориб кўрдилар. Институт ходимлари ва аҳоли азиз меҳмонлар Н. А. Булганинни, Н. С. Хрушчевни ва О. Гротевольни қизғин табрикладилар.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар институтнинг иши блан танишдилар, унинг раҳбарлари ва илмий ходимлари блан суҳбат қилдилар. Н. С. Хрушчев институтнинг маккажухори ўстириш соҳасидаги иши блан айниқса қизиқди ва шу муносабат блан институт ходимларига бирқанча маслаҳатлар берди.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрушчев ва О. Гротеволь суҳбат охирида институтнинг фахрий меҳмонлар дафтарига қўл қўйдилар.

Сўнгра Совет ҳукумат делегацияси ва уни кузатиб борувчи кишилар Германия Демократик Республикасидаги энг йирик корхоналардан бири — «Буна-верке» химия комбинатини бориб кўрдилар.

Н. А. Булганинни, Н. С. Хрушчевни ва О. Гротевольни корхона меҳнаткашлари номидан ГБСПнинг комбинатдаги партия ташкилоти секретари Фрост ва дирекция вакили Моль табрикладилар.

Сўнгра Н. С. Хрушчев меҳнаткашлар олдида нутқ сўзлади. Йиғилганлар уни гулдурос қарсаклар блан ва герман-совет дўстлиги шарафига табрик сўзлари блан кутиб олдилар. Н. С. Хрушчев нутқи қайта-қайта гулдурос қарсаклар блан бўлиниб турди.

Завод бошқармаси биносида Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев комбинат раҳбарлари блан суҳбат қилган вақтда корхона ҳаётининг хилма-хил томонлари блан қизиқдилар. Комбинат раҳбарлари «Буна-верке» коллективининг меҳнат соҳасидаги муваффақиятлари тўғрисида сўзлаб бердилар.

Суҳбат охирида Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев комбинат меҳнаткашларига ўз ишларида янги муваффақиятлар тиладилар.

Кечқурун Совет ҳукумат делегацияси кузатиб борувчилар блан биргаликда Берлинга қайтиб келдилар.

КПСС МКнинг июль Пленуми қарорлари меҳнаткашларни янада фидокорона ишлашга илҳомлантирмоқда

Суратда: Тошкентдаги МПС заводининг ишчиси, пармаловчи **М. Элмуродов** кунлик нормасини икки баравар қилиб бажармоқда.

Н. Меламед фотоси.

Фарҳод ГЭС коллективининг мажбурияти

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми Фарҳод ГЭС коллективининг ғайратига-ғайрат қўшди. Станция ишчилари, инженер-техниклари ва хизматчилари Пленум қароридан руҳланиб, иш сур'атини тобора оширмоқдалар. Цехларда, участка ва бригадаларда бу қарор чуқур ишлаб чиқилмоқда. Энергетиклар бу янги муҳим ҳужжат асосида меҳнат унумдорлигини ошириш, агрегатларнинг мунтазам ишлашини ва ремонтлараро иш муддатини узайтириш, иш процессларини автоматлаштириш юзасидан бирқанча ташкилий-техникавий тадбирларни белгилаб чиқдилар. Шу кунларда бу тадбирлар жадал сур'ат блан амалга оширилмоқда.

Йил бошидан бери белгиланган графикни ортиғи блан бажариб келаётган С. Попов бошчилигидаги ремонт-қурилиш цехи ишчилари бу соҳада катта ташаббус кўрсатмоқдалар. Э. Қўлдошев, С. Маматқулов ва электр, гидротехник цехининг ишчиларидан С. Муродалиев, М. Хасанов, М. Слотов, У. Мовланов ўртоқлар сингари бешйиллик илғорлари аварясиз, юксак унумли ишлаш учун ўзаро социалистик мусобақани қизитиб, зўр ғайрат блан ишламоқдалар.

Ойлик ва квартал планларини ортиғи блан бажариб келаётган ГЭС коллективи бешйиллик программани 25 декабрьгача бажариш ва пландан ташқари йил охиригача республикамиз шаҳар ва қишлоқларига бирнеча миллион киловатт соат электр энергияси етказиб бериш учун фидокорона меҳнат қилмоқда.

Ф. УСМОНОВА.

Тошкентдаги пласткож заводи коллективи КПСС XX с'езди шарафига ўзаро социалистик мусобақани тобора қизитмоқда. **Суратда:** илғор ишчи **А. Таласова** иш устида.

Н. Меламед фотоси.

ШАХТАЛАРДА КЎМИР ЧИҚАРАДИГАН КОМПЛЕКС БРИГАДАЛАРИ

Ўрта Осиёнинг кончилари Шахтёрлар кунини муносиб кутиб олишга тайёрланмоқдалар. Улар еттиойлик ишлабчиқариш топшириғини муддатидан илгари бажардилар. Бешйилликнинг бошидан буён кўмир чиқариш бирярим баравардан зиёд кўпайди.

Кўмир чиқаришни кўпайтиришга меҳнатни уюштиришни яхшилаш, механизмлардан унумли фойдаланиш йўли блан эришилди. «Узбекуголь» трестига қарашли 9-нчи шахтада кўмир чиқарадиган комплекс бригадалар тузилди. Бу бригадалар кўмир қазишни, конларни тайёрлашни, кўмирни навалка қилишни, шахтани мустаҳкамлашни ва транспортерларни бир жойдан иккинчи жойга кўчиришни та'минлайди.

Ўрта Осиёнинг кўмир корхоналарида меҳнатнинг бошқа прогрессив методлари ҳам жорий қилинмоқда. Кўпгина лава ва забойларда кўмир қазиш циклли график бўйича олиб борилмоқда.

Шахтёрлар КПСС МК июль Пленумининг қарорларидан илҳомланиб, саноатни янада ривожлантириш юзасидан партия белгилаб берган программани амалга ошириш учун курашни кучайтирмоқдалар. (ЎзТАГ).

Бешйиллик илғорлари

Ташоблпромсоветга қарашли «Ривож» артелининг меҳнатсевар ишчилари ва инженер-техник ходимлари бешинчи беш йиллик топшириғини муддатидан олдин бажариш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар. Артель правлениеси (раиси ўртоқ О. Мирзааҳмедов) корхонада меҳнат унумдорлигининг бир ме'ёрда ортаборишини та'минламоқда. Хомаш'ё ва бошқа зарур материаллар блан та'минлашни яхши йўлга қўйиш, цехлар ва бригадалар ўртасида ишни намунали ташкил қилиш натижасида бу ерда давлат планлари йил бошидан бери ортиғи блан бажарилиб келмоқда. Ўтган ярим йил давомида планга қўшимча равишда 360 минг сўмлик маҳсулот ишлаб берилди. Жумладан оёқ кийим ишлаб чиқариш топшириғи 125 процент қилиб бажарилди. Ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг таннархи ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 4 процент пасайди.

Артельда КПСС XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақа тобора қизғин тус олмоқда. Бешйиллик илғорларининг сони кун сайин ортиб бормоқда. Мусобақа илғорларидан И. Эрматов, Ф. Муртазаев, Р. Абдуллаева, С. Олимхўжаев, У. Ҳикматиллаев сингари ўртоқлар кундалик нормани систематик равишда ошириб бажариш блан бирга, юқори сифатли маҳсулот чиқаришда бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

15 кунда 380 минг сўмлик ўрнига 405 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарган бу илғор коллектив КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларидан руҳланиб, иш сур'атини янада оширмоқда. Улар «имкони борича кўпроқ кийим-кечаклар, рўзғор буюмлари ва от-улов асбоблари ишлаб чиқарайлик» деган шиор остида фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

Кўрак терадиган янги машина

ЧИРЧИҚ. (ЎзТАГ). Чирчиқ машинасозлари модернизация қилинган «СКН-4» маркали кўрак териш машинасининг биринчи нусхасини ишлаб чиқардилар. Бу машина қатор оралари торайтирилган далаларда кўрак териш учун мослаштирилган. «СКН-4» машинаси «Универсал 4» тракторига осиб қўйилади. Машина бункерининг ҳажми каттароқ қилинган, рама кострукцияси яхшиланган.

Мамлакатнинг МТС ва совхозлари июль ойида янги қишлоқ хўжалик агрегатларининг биринчи партиясини оладилар.

Гуллар бўлуқ кўсакларга айланмоқда

Оққўрғон районидаги Сталин номли колхоз а'золари она-Ватанга ҳар йилгидан кўра кўпроқ пахта ҳосили етказиб бериш мақсадида, ғўза парваришини ҳартарафлама кучайтириб юбордилар. Айниқса, колхознинг С. Назаров, И. Бойназаров, ва Ш. Абдураҳмонов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида олиб борилаётган иш тақдирга сазовордир. Бу бригадаларнинг мавжуд пахта майдонлардаги ғўзалари уч марта комплекс парваришдан чиқарилди, икки марта озиқлантирилиб, қондириб суғорилди.

Колхоз а'золарининг бундай муваффақиятларга эришишида улар блан биргаликда ишлаётган механизаторларнинг хизмати ҳам жуда катта. Илғор универсалчилардан Нурулла Қисомов, Толиб Арслонов ўртоқларнинг ҳарбири мавсумда 1000 — 1200 гектардан ердаги ғўзани культивация қилиб бериш мажбуриятини олган эдилар. Улар ўз универсалларидан тўла ва унумли фойдаланган ҳолда фидокорона меҳнат қилиб, олган мажбуриятларининг 80 процентини бажардилар.

КПСС МК Пленумларининг тарихий қарорларидан илҳомланган пахтакорлар мавжуд майдонлардаги ғўзаларни яна бир марта комплекс парваришдан чиқариш учун курашмоқдалар.

У. МУСОҚОВ.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Сиёсий агитацияни янада кучайтириш лозим

Тошкентдаги «Узбексельмаш» заводи республикамиздаги йирик машинасозлик корхоналаридан бири ҳисобланади. Завод коллективи республика пахтакорлари учун қишлоқ хўжалик машиналари ва запас қисмлар ишлабчиқаради. Коллектив партия ташкилоти раҳбарлигида ўз олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажараётир.

Завод партия ташкилоти ишчи, хизматчи ва инженер-техник ходимларни йиллик планни муддатидан илгари бажаришга, қишлоқ хўжалиги учун янгидан-янги машиналар ишлабчиқаришни ўзлаштириш ва кўплаб тайёрлашга сафарбар этмоқда. Корхона коллективи ўртасида олиб борилаётган оммавий-сиёсий ишларнинг бутун кучи ана шу мақсадга қаратилган. Коммунистлар агитациянинг чуқур мазмунли ва та'сирчан бўлиши учун курашиб, кишиларни меҳнатга онгли муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш ва уларнинг ишлабчиқаришдаги активлигини янада оширишга ҳаракат қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарори завод коллективи ўртасида кенг муҳокама қилинди. Ҳозир ҳарбир агитатор ўзи бириктилган участка ишчи ва хизматчилари ўртасида Пленум қарори юзасидан алоҳида суҳбатлар ўтказмоқда. Агитаторлар ўз суҳбатлари давомида завод ҳаётидан конкрет мисоллар келтирадилар, илғорларнинг иш тажрибасини сўзлаб берадилар. Натижада цех ва участкаларда меҳнат унумдорлиги ортиб, маҳсулот ишлабчиқариш кўпаймоқда. Заводда шу йилнинг 5 ойи ичида меҳнат унумдорлиги 1954 йилга нисбатан анчагина оширилиб, ялпи маҳсулот ишлабчиқариш ўтган йилдагига қараганда 1,5 марта ортди.

Янги техникани ўзлаштириш ва ишлабчиқариш технологиясини такомиллаштиришда цехларда олиб борилаётган сиёсий агитация ҳам катта роль ўйнамоқда. Ихтироʼчилик ва рационализаторлик таклифлари блан завод коллективининг ҳурматига сазовор бўлаётган 1-нчи ва 8-нчи цехларнинг ишчи ҳамда инженер-техник ходимларидан Молодчик, Денисченко, Шульга, Ильинский, Бобиров, Репа каби ўртоқлар ишлабчиқариш операцияларини ихчамлаштириш ва такомиллаштиришда бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Бу новаторларнинг таклифи туфайли биринчи цех коллективи шу йилнинг биринчи ярми ичида давлатнинг 295 минг 983 сўм пулини, 8-нчи цех коллективи эса 152 минг 532 сўмини иқтисод қилди. Бу цехларда меҳнат унумдорлиги аввалгига нисбатан анча кўтарилди.

Партия ташкилоти ишлабчиқариш резервларидан тўла фойдаланиш ва уларни ишга солиш мақсадида техника прогрессига катта аҳамият бермоқда. Бу ишга бутун завод коллективининг э'тибори жалб этилаётир. Шунинг учун ҳам йил бошидан бери бирқанча технологик процесслар такомиллаштирилди. СГ — 673, СГ—679 ва СГ—439 детальларини ишлаш процесси ўзгартирилди. Технологик процесснинг ана шундай такомиллаштирилиши ва детальларни ишлаш процессининг ўзгартирилиши натижасида меҳнат унуми бирмунча кўтарилди. Масалан, СГ — 439 маркали детальни ишлаш процесси ўзгартирилганида бу детальни тайёрлашга сарфланадиган меҳнат аввалгига қараганда 40 процент камайди.

Ишлабчиқаришда эришилаётган бундай муваффақиятлар саноат ходимларининг Бутуниттифоқ кенгашида қабул қилинган Мурожаатга амалий жавоб бериш учун корхона коллективи ўртасида кенг қизитиб юборилган социалистик мусобақа ва новаторлик ҳаракатининг дастлабки натижасидир. Бу соҳада партия ташкилоти бирқатор тадбирларни амалга оширмоқда. Ўтган ойда парт , хўжалик ва касаба союз ташкилоти активининг кенгаши ўтказилди. Унда давлат планини ва янги топшириқларни бажаришга қаратилган ташкилий-техникавий тадбирлар белгилаш ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Активлар заводдаги ички имконият ва мавжуд техникадан унумли фойдаланиш ҳақида қимматли таклифлар киритдилар. Илғорлар ўз иш тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Завод конструкторлари ва технологлари СКГХ — 4 маркали янги машинанинг конструкция ва технологиясини ўзлаштириб, уни ишлабчиқаришга жорий этдилар. Бу машинанинг конструкцияси соддалаштирилгани туфайли корхона ҳарбир машина ишлаганда юз килограммдан металлни тежайдиган бўлди ва ҳаммаси бўлиб завод 500 тонна металл тежаш имкониятига эришди.

Корхона олдига қўйилган янгидан-янги вазифаларни бажаришда коллектив ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш катта роль ўйнамоқда. Агитаторлар ўзларининг бой тажрибаларига суянган ҳолда иш олиб бораётирлар. Бу соҳадаги ишнинг жонли ва қизиқарли бўлиши, юксак ғоявийлиги агитаторларнинг составига ҳам боғлиқ. Шунинг учун ҳам завод партия ташкилоти агитаторлар составини танлашга катта э'тибор берди. Ҳозир заводнинг цех ва участкаларида 70 дан ортиқ агитатор ишлаб турипди. Буларнинг кўпчилиги коммунистлардир. Агитаторлар ўртасида комсомол ва партиясиз илғор ишчилар, хизматчилар ва инженер-техник ходимлар ҳам бор.

Агитаторлар малакасини ошириш ва уларнинг сиёсий савиясини кўтариш мақсадида завод партия ташкилоти ҳузурида ҳар ойда семинар ўтказилади. Семинарларда илғор техникани ишлабчиқаришга жорий этиш, илғорлар тажрибасини кенг оммалаштиришга қаратилган лекция ва суҳбатлар ўтказилади. Тажрибали агитаторлар ўз иш методлари ҳақида сўзлаб берадилар.

Яқинда завод партия ташкилотининг очиқ партия йиғилиши ўтказилиб, унда «Заводда янги техника ва илғор иш методини татбиқ этиш» ҳақида завод директорининг доклади эшитилди ва муҳокама қилинди. Йиғилишда 15-нчи цех мастери коммунист ўртоқ Василенко ишлабчиқариш маданияти ҳақида, 7-нчи цех бошлиғи коммунист Шобурҳонов хомаш'ё ва ишлабчиқариш асбоб-ускуналаридан рационал фойдаланиш ҳақида, коммунист Шеин ва бошқа ўртоқлар эса корхона ҳаётининг бошқа муҳим соҳалари ҳақида сўзладилар.

Улар янги технологик тадбирларни кенг амалга ошириш учун коллектив ўртасида оммавий-сиёсий ишларни янада кучайтириш, айниқса, цех ва участка коллективлари ўртасида илғорларнинг иш тажрибасини ва илғор иш методларини тинмай агитация қилиш лозимлигини уқтириб ўтдилар.

Ҳозир ҳарбир цех ва участкада агитаторлар очиқ партия йиғилишида белгиланган тадбирларни амалга ошириш, шунингдек олинган социалистик мусобақа мажбуриятларининг бажарилиши учун ишчилар оммаси ўртасида кенг тушунтириш ишларини олиб бормоқдалар. Цех партия ташкилотлари эса, цех олдидаги вазифаларни амалга оширишда агитаторларга суяниб, ишчиларнинг ижодий ташаббусига бошчилик қилмоқдалар.

Агитаторлар ишчиларга газета ўқиб беришдан ташқари бўш вақтларда турли темаларда суҳбатлар ҳам ўтказадилар, Темирчилик-пресс цехининг агитатори, цех контроль—мастери коммунист ўртоқ Николай Березгенов ўзи олиб борадиган агитациянинг жонли ва сермазмун бўлиши, суҳбат темасининг хилма-хиллиги блан бошқаларга намуна бўлмоқда. У, ўзи бириктилган участка ишчиларига кундалик газета хабарларини ўқиб беришдан ташқари, илғорлар тажрибаси ҳақида ва бошқа темаларда тез-тез суҳбатлар ўтказади. Яқинда унинг «Маҳсулот сифатини ошириш — давлат планининг бажарилиш гаровидир» деган темада ўтказган суҳбати жуда ҳам қизиқарли бўлди. Ўртоқ Березгенов ҳарбир суҳбатда ўз цехининг ишлабчиқариш ҳаёти ва имкониятларидан жонли мисоллар келтиради. Агитациянинг жонли ҳамда та'сирли бўлишига ҳаракат қилади.

Бу цех партия ташкилоти агитаторлар ёрдамида цех коллективи ўртасида агитация ишини кучайтириб, ишлабчиқариш планини ҳар доим ошириб бажаришга эришаётир. Цехда агитаторларнинг кучи блан «Кузнец» деворий газетасидан ташқари «Колючка» номли карикатура чиқарилади. Бунда ишлабчиқаришда йўл қўйилган брак ва бошқа камчиликлар танқид қилинади. Цех ва участкаларда агитациянинг жонли, ишлабчиқаришга боғланган ҳолда бўлиши бу цехнинг цехлараро социалистик мусобақада ғолиб чиқишига олиб келди. Ўтган ойнинг ўзидагина бу цех коллективи ойлик топшириқни ортиғи блан бажариб, давлатнинг 5 ярим минг сўм пулини тежади.

Лекин шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, завод партия ташкилоти сиёсий агитация ишларини фақат цех партия ташкилотларигагина ташлаб қўйиб, ишчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни янада кучайтиришга етарли э'тибор бермаётир.

Завод партия ташкилоти КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорини кенг пропаганда қилиб, коллективни йиллик планни муддатидан илгари бажаришга, социалистик қишлоқ хўжалиги учун кўплаб машина ва запас қисмлар ишлабчиқаришга сафарбар этиши лозим.

З. ШОКИРОВ.

Агитаторларнинг йиғилиши

Яқинда Юқоричирчиқ район партия комитети агитаторларнинг йиғилишини ўтказди. Йиғилишда колхоз, муассаса ва ташкилотларда ишлаб турган агитаторлардан 180 дан ортиқ киши қатнашди.

Йиғилишда «Ғўза, луб ва бошқа экинларни парвариш қилиш ҳамда мўл ҳосил тўплаш даврида агитаторларнинг вазифалари тўғрисида» район партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири ўртоқ Ёқубов доклад қилди.

Йиғилишда 12 киши чиқиб сўзлади. Улар ўз иш тажрибалари ҳақида сўзлаб бериш блан бирга, районда сиёсий агитация ишларини олиб бориш соҳасида йўл қўйилаётган камчиликларни ҳам кўрсатдилар. Бу соҳадаги асосий камчилик шундан иборатки, агитаторлар ўз ишларида юзакичиликка барҳам бермаётирлар. Кўпчилик агитаторлар агитациянинг жонли, оммага тез етадиган формасини ўз фаолиятларида кенг қўлланмайдилар, омманинг талабини ўрганмайдилар ва ўз суҳбатларида ҳаётдан олинган мисол ҳамда фактлардан кам фойдаланадилар.

Сиёсий агитация соҳасида юз бераётган бу каби камчиликларга асосан агитаторлар составининг яхши танланмаганлиги сабаб бўлмоқда. Айниқса, бу муҳим ишда коммунистларнинг актив иштирок этиши та'минланмаган.

Жумладан, «III Интернациональ» колхозида 31 коммунистдан биттаси, Куйбишев номли колхозда 15 коммунистдан иккитаси агитаторлик қилади. Район бўйича эса, коммунист агитаторларнинг сони фақат 107 киши бўлиб, бу партия а'золарининг умумий сонига нисбатан жуда озчиликни ташкил этади.

МИРЗАХМЕТОВ.

Совет рассомларининг янги отряди

Давлат Сан'ат музейида диплом ишларининг кўчма виставкаси очилди. Виставкада Москва, Ленинград, Киев, Харьков, Тбилиси, Ереван, Латвия, Эстония бадиий институтлари ва Бадиий академияларини ўтган йили тугатиб чиққан рассом ва графикларнинг 200 дан ортиқ энг яхши асари қўйилган. Экспонатлар орасида суратлар ва китобларга ишланган иллюстрациялар, плакатлар, театр декорацияси ва костюмларининг эскизлари бор.

Виставка экспозициясидаги асарлар орасида ёш рассомларнинг ижодий намуналари катта ўрин олган. Бу асарлар томошабинда жуда яхши таассурот қолдиради. Рассомлар халқимизнинг тарихий ўтмиши, колхоз тузуми, совет халқининг фашизмга қарши олиб борган кураши ва бошқа муҳим темаларда полотнолар яратганлар. Айниқса Киев Давлат бадиий институтини тамомлаб чиққан А. Г. Плюшкиннинг «Этапда» деган асари диққатга сазовордир. Рассом улуғ рус революцион-демократ ёзувчиси Н. Г. Чернишевский ҳаёти ва фаолиятига оид энг муҳим моментлардан бири — унинг сургунга жўнатилишини акс эттирган. — Чернишевский аравага суянганча узоқларга қараб, чуқур хаёлга ботиб турибди. — эҳтимол у жонажон мамлакатининг, азиз халқининг тақдири тўғрисида ўйлаётгандир. Пейсаж жуда яхши чизилган. — Кенг адр, узоққа чўзилиб кетган лентадек йўл... Рассом ўз асарида жуда катта руҳий кўтаринкиликни акс эттирган. Энг яхши асарлардан яна бири А. Д. Романичев томонидан чизилган «Йигирмабешмингчининг қишлоққа келиши» деган асаридир. Ленинград институтининг дипломанти бу полотнода қишлоқни коллективлаштириш ва қулоқларга қарши кураш темасини акс эттирган. Тема жуда усталик блан, қаҳрамонлар характерн реалистик ва типик чизилган. Бу полотно ёш рассомнинг катта ижодий ютуғидир. Дипломант В. Ф. Чекаловнинг (Ленинград институти) Улуғ Ватан уруши давридаги воқиаларни акс эттирган сурати ҳам жозибали, сермазмун чиққан. Автор совет кишисининг, Европа халқларини фашизм қуллигидан халос қилган Совет Армиясининг гуманизмини ёрқин бўёқларда гавдалантирган. Рассом кичик бир воқиадан катта ғоявий мазмунни умумлаштириб чиқараолган.

Виставкадаги асарларнинг асосий қисми шу куннинг актуал темаларига бағишланган. Ёш рассомларнинг кўпгина асарлари меҳнат, совет кишисининг ма'навий қиёфаси, дам олиши, ўқиши ва бошқа ҳаётий темаларни акс эттиради. Ба'зи асарлар ҳаётимиздаги айрим, салбий томонларни очиб ташлайди. Киевли М. А. Кохиннинг «Ревизия» деган асари ана шундай суратлардандир. Бунда Давлат контроли ходимларининг бир муассасага келиши, муассаса ходимларининг аллақандай «комбинация»ларининг фош этилиши ва саросимага тушганликлари акс эттирилади. Бу ходисани секретарь ва ёш ишчи қизнинг кузатиб туришлари ҳам тасвирланган. Бу асар мазмунининг равшанлиги, характер ва қаҳрамонларнинг типиклиги, детальларининг ҳаққонийлиги блан томошабинларда чуқур таассурот қолдиради.

«Сўнгги огоҳлантириш» (В. И. Макатуха), «Санитария комиссияси» (А. А. Горская) деган асарлар ҳам шу темадир. Киев институтининг дипломантлари бу асарларда танқидий жанрда ижод этган рус рассомларидан кўп нарса ўрганганликларини намойиш қилдилар.

А. А. Орловнинг «Мусобақага чақириш», Т. В. Толстаянинг «Йўлда», Р. А. Тухватулинанинг ҳаваскор артист ҳақидаги «Муваффақият», А. В. Федоровнинг «В. И. Ленин номидаги заводнинг фрезерчиси Д. Е. Зубареванинг портрети» деган асарлари жуда қизиқарли ва ҳаққоний бўлиб чиққан.

Виставкада графикларнинг китобларга ишлаган иллюстрациялари, тематик суратларига ҳам катта ўрин берилган. Л. М. Хайлов, Г. В. Якутов, М. Р. Сосоян, О. Г. Ниорадзенинг совет ёзувчилари асарларига ишлаган иллюстрациялари томошабинлар диққатини жалб қилади.

Виставкага қўйилган плакатлар Совет Армиясининг жанговарлиги, Октябрь революциясининг ғалабаси, тинчлик учун кураш, халқлар дўстлиги, колхозчиларнинг фидокорона меҳнати сингари актуал темаларни ўзида акс эттирган. В. В. Сачков, В. А. Павловская ва бошқаларнинг плакатлари, айниқса яхши чиққан.

Экспонатлар орасидаги Чураковнинг «Лермонтов» спектаклига, Аҳмедовнинг «1905 йилда» спектаклига ишлаган эскизлари ҳамманинг э'тиборини жалб қилмоқда.

Виставка ёш сан'аткорларнинг ижодий ютуқларини намойиш қилади. Лекин ҳайкалтарошлик, сатирик плакат ва суратларнинг бўлмаслиги виставканинг жиддий камчилигидир.

Диплом ишларининг виставкаси Тошкент маданий ҳаётида муҳим воқиадир. Шунинг учун ҳам пойтахт меҳнакашлари уни қизиқиб томоша қилмоқдалар.

А. УМАРОВ.

Суратда: виставка залида томошабинлар рассомчилик олий ўқув юртлари студентларининг диплом ишларини кўздан кечирмоқдалар.

Н. Меламед фотоси.

Ёшларнинг Варшавада бўладиган V Жаҳон Фестивалига бағишланган кеча

Яқинда темирйўлчилар Маданият саройида Тошкент узел комсомол комитети ва темирйўлчилар Маданият саройи правлениесининг ташаббуси блан ёшларнинг Варшавада бўладиган V Жаҳон фестивалига бағишланган дўстлик кечаси бўлиб ўтди. Кечада Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Иброҳимов жаҳон ёшларининг тинчлик учун кураши, улар ўртасидаги биродарлик ва ҳамкорликнинг тобора кучайиб бораётганлиги ҳақида доклад қилди.

Кечада сўзга чиққан ўртоқ Радиагина Венгрия Халқ Республикасининг ёш темирйўлчилари юборган совғаларни Тошкент темирйўлининг ёш ишчиларига тақдим қилди. Тошкент темирйўлчи-комсомолларидан Свердлов, Нурмуҳамедов ўртоқлар «Эҳтиром блан. Эсакий вагон-ремонт мастерскойидан. Будапешт» ва «Тошкент темир йўли сиёсий бошқармаси группаси комсомолларига» деб, ёзилган тепловоз ва паровоз макетларини қабул қилиб олар эканлар, Венгрия Халқ Республикасидаги касбдош дўстларига миннатдорчилик туйғуларини изҳор қилдилар.

Кечанинг бадиий қисмида Варшавада бўладиган Жаҳон ёшларининг V фестивалига қатнашувчи Рая Хожисаидова, Флора Кайдания, Тамара Юнусова, Қундуз Миркаримова, Бернара Қориева, Қаҳрамон Додаев ҳамда темирйўлчилар Маданият саройининг бадиий ҳаваскорлик тўгараги а'золарининг иштирокида катта концерт қўйиб берилди.

М. МИРХЎЖАЕВ.

Колхозда хўжалик ва маданий қурилишлар

Мирзачўл районидаги Ворошилов номли колхозда хўжаликнинг барча соҳалари тез сур'атлар блан ривожланмоқда. Пахта майдони кенгайиб, колхознинг даромади йилсайин ошаётир.

Колхоз правлениеси хўжалик ва маданий қурилишларга катта э'тибор бермоқда. Колхоз ҳар йили капитал қурилиш учун 100 минг сўмлаб маблағ сарфлаётир.

Биргина шу йилнинг ўзида 150 минг сўмдан ортиқ пул сарфланиб, янги типда ёзги ва қишки молхона қурилди. Шунингдек, 75 бола учун мўлжалланган уч хонали боқча биноси, далачилик бригадаларида 6 шийпон ҳам қуриб тамомланди.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ.

Қиёттепада боғ

Бекобод районининг Боёвут ва Гулистон районига туташган ерларига Сталин номли колхоз жойлашган. Шу колхозда бир умр сув чиқмаган, сув сатҳидан қарийб 60 метр баланд бўлган Қиёттепа бор. Колхоз ўтган йили шуерда ўзлаштиришга киришиб бир насос қурган эди. Бу йил яна бир насос қуриб сув чиқарабошлади. Колхоз правлениеси бу тепадан 10 гектар ер ажратиб боғ қилди. Боққа 800 туп олма, 800 туп узум, боғ атрофига жуда кўп дарахт кўчатлари ўтказди. Бундан ташқари бошқа ўтказилган кўпгина анжир, анор кўчатлари яхши кўкармоқда.

Колхоз Қиёттепадан 22 гектар ерни пахтазор қилди. 15 гектар ерга қовун, тарвуз экилди. Ҳозир бу ерга экилган қовун, тарвузлар яхши ҳосил бермоқда.

* * *

10 ЙИЛЛИК МАКТАБ УЧУН БИНО

Янгийўл районидаги Ворошилов номли колхоз правлениеси колхозчилар болаларининг ўқишига катта ғамхўрлик қилмоқда. Ўтган йили 10 йиллик мактаб учун катта ва кўркам бино қуришга киришилган эди. Ҳозир бу мактаб биносининг томлари ёпилди. Хоналарининг поллари, деразалари битиб қолди. Яқинда мактаб биноси фойдаланишга топширилади.

Бинокорлик саноати ишини ҳар томонлама яхшилайлик

Саноат корхоналари, хўжалик, маданий ва граждан уй-жой бинолари қуриш ишларини тез сур'ат блан ривожлантириш бинокорларнинг асосий вазифаларидир. Бу вазифани муваффақият блан ҳал қилиш учун областимизда барча шароитлар мавжудлир. Гап ана шу мавжуд имкониятларни тўла ишга солишда, ички резервларни ахтариб топиш ва улардан унумли фойдаланишдадир. Бунинг учун ҳозирги замон техника талабларини пухта билиш зарур. КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми шуни таъкидладики, ҳозирги вақтда ҳаёт саноатдаги раҳбар ва инженер-техник ходимлардан замоннинг муваффақиятларига тўғри баҳо берабилишни ва бу муваффақиятлардан фойдаланабилишни, фан ва техниканинг бундан кейинги тараққиётини олдиндан кўрабилишни ҳар қачонгидан кўра кўпроқ талаб этмоқда.

Совет Иттифоқи Коммунистик Партияси Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг 1954 йил август ойида «Қурилишлар учун йиғма темирбетон конструкциялар ва детальлар ишлабчиқаришнинг ривожлантириш тўғрисида» деб чиқарган қарорида ва бинокорларнинг Бутуниттифоқ кенгашида қурилиш ишлари сур'атини тезлаштириш йўллари очиқ-ойдин кўрсатиб берилди. Барча қурувчилар, бинокорлик материаллари ишлабчиқарувчилар бу тадбирларни амалга ошириш учун астойдил ғайрат қилмоқдалар. Областимизда йиғма темирбетон конструкциялари ва детальлари ишлаб чиқарувчи полигон типидаги бирнеча корхоналар қурилиб, ишга туширилди. Бу корхоналарда тайёрланган маҳсулотлардан бинокорларимиз зўр қониқиш блан фойдаланмоқдалар. Жумладан, Ўзбекистон ССР Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлигига қарашли Тошкент шаҳар қурилиш трестида ҳам бу соҳада дастлабки муваффақиятлар қўлга киритилди. Трест раҳбарлари йиғма темирбетон конструкция ва детальлар ишлабчиқаришни кўпайтиришга алоҳида аҳамият бермоқдалар. Қорасув район территориясида Чирчиқ дар'ёси лабида қурилган полигон цехи кенгайтирилиб, янги механизмлар блан ускуналаниб, заводга айлантирилди.

Броқ, бинокорлик саноатида эришилган бу ютуқлар бинокорларимизни мутлақо қониқтираолмайди. Ҳали қилишимиз зарур бўлган ишлар ва шу пайтгача фойдаланилмаётган имкониятлар жуда кўпдир. Булардан биринчиси Тошкентдаги темирбетон заводи қурилишининг арзимаган сабабларга кўра чўзиб юборилаётганлигидир. Бу завод тезда битказилиб ишга туширилса шаҳардаги кўпгина об'ектларда индустриал методга кўчиш имконияти вужудга келади. Лекин шаҳар қурилиш тресги раҳбарлари (бошлиғи В. Скребнев, бош инженер Ш. Хўжаев ўртоқлар) бу об'ект тўғрисида жуда кўп гапирадилар-у, броқ, ишга жиддий киришмаётирлар.

Бунинг устига ҳозир Қўйлиқдаги янги темирбетон заводи ишлаб чиқараётган маҳсулот ассортиментининг камлиги кўп бинокорларни ҳайратга солаётир. Наҳотки, бутун бошлиқ бир завод атиги 3—4 хилгина маҳсулот ишлаб чиқарса? Ахир, фундамент учун йиғма бетон блоклар, кўп қатламли девор блоклари, равоқлар, темирбетон зиналардан бошқа жуда кўп хил конструкция ва детальлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш мумкин эдику! Бизнингча бу заводда граждан ва уй-жой биноларига енгиллаштирилган ёпкич элементлар, санитария-техника элементлари блан монтаж қилинган санузель ёпқичлари, тайёр маршлар ишлаб чиқариш корхонага ҳам, бинокорларга ҳам катта фойда келтиради. Ваҳоланки, ҳозир енгиллаштирилган ёпқич элементлар йўқлигидан ёғоч ишлатишга, тайёр маршлар йўқлигидан бўлак-бўлак зиналар ишлатишга тўғри келмоқда.

Шунингдек, туташ фундамент блоклари ўрнига мустаҳкамлиги ва сифати ундан қолишмайдиган, аммо ундан арзон ва қўлланишга қулай бўлган блоклар ишлаб чиқариш учун ҳам тўла имконият бор. Лекин бу соҳага ҳам етарли э'тибор берилмаётир.

Тошкент — мамлакатимиздаги энг йирик шаҳарлардан биридир. Бу ерда бирнеча олий техника ўқув юртлари, республика Фанлар академиясининг иншоотлар институти бор. Бу муассасалардаги илмий ходимларнинг вазифаси — партия Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қурилиш материалларининг, йиғма темирбетон конструкция ва детальларнинг янги-янги хилларини топиш ва улардан фойдаланишнинг қулай йўлларини белгилаб бериш тўғрисидаги кўрсатмаларини тезда амалга оширишни та'минлашдан иборат. Юқорида санаб ўтилган муҳим ва арзон материалларнинг шу пайтгача ишлаб чиқарилмаётганлигига бу илмий текшириш муассасалари ҳам айбдордир. Бу ташкилотлар ҳалигача тўла энергия блан амалий ишга киришганлари йўқ. Қарор э'лон қилинганига 11 ой бўлди-ку, бу илмий текшириш муассасаларнинг ишида кўзга кўринарли иш қилингани сезилмаётир. Қанчадан-қанча муҳим, амалий аҳамиятга эга бўлган масалалар ҳал қилиниши керак ,аммо илмий ходимлар бу масалаларни пухта ва чуқур ишлаб чиқишга ҳалигача киришганлари йўқ. Айниқса, проектчи ва архитекторлар ғоят пассивлик кўрсатмоқдалар. Акс ҳолда темирбетон заводи ва қурилиш трестларидаги полигонлар 3—4 хилгина маҳсулот ишлаб чиқармаган бўлар эди.

Саноат ходимларининг Бутуниттифоқ кенгашида ҳамда КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида та'кидлаб ўтилганидек, илмий текшириш институтларининг ишларини шундай қайта ташкил қилиш керакки, уларнинг ишлабчиқариш базалари саноат корхоналари ва қурилиш участкалари бўлиб қолсин. Масалан, ҳарбир проект институти ўзига қулай бир ёки бирнеча об'ектни олиб, бинокорлик ва проектлашда эришилган ҳамма прогрессив янгиликларни қўллаииб, проект тузса ҳамда қурувчиларга шу янги проект асосида муваффақият блан ишлашга ёрдам берса ва шундан сўнг бу тажрибани ҳар томонлама муҳокама қилиб, илмий нуқтаи назардан умумлаштирса, бинокорлик саноати тараққиётини тезлаштиришга бирмунча ҳисса қўшган бўлар эди. Бундай қилинганда проектчилар, архитекторлар, қурилиш материаллари ишлабчиқарувчилар ва қурувчилар ўртасида чинакам ҳамкорлик вужудга келтирилади.

Қурилиш саноатини тез сур'ат блан ривожлантириш учун курашга жамоат ташкилотлари, жумладан Узсовпроф ҳам ҳисса қўшмоқда. Жойлардаги касаба союз ташкилотларининг фаолиятини активлаштириш, уларнинг ишини янги вазифалар асосида қайта қуришга ҳали ҳам жиддий киришилгани йўқ. Ҳаммадан ҳам илғор иш тажрибаларини ўрганиш ва уни кенг тарғиб этиш масаласига партия ва касаба союз ташкилотларининг формал муносабатда бўлаётганликларига сра тоқат қилиб бўлмайди. Ўтган йили Узсовпроф ва Главстройга қарашли қурилиш-монтаж бошқармаси комплекс механизация асосида печьга ғишт тахлаш тажрибасини барча ғишт заводлари коллективларига, илмий ходимларга кўрсатиб, бу тажриба қатнашчилари ўртасида кенг мунозара уюштириб, жуда яхши иш қилган эдилар. Бу ташаббус кўпчилик ғиштчилар томонидан зўр қизиқиш блан қўллаб-қувватланган эди. Афсуски, шундай ташаббус кейинчалик ҳам изчиллик блан давом эттирилмади. Узсовпроф ва жойлардаги бошқа жамоат ташкилотлари ишлабчиқариш новаторларининг қурувчилар, проектчилар ва архитекторлар блан учрашув кечаларини ўтказиб туришни традицияга айлантирсалар, ҳарбир корхонада, ҳарбир қурилиш участкасида проект институтлари ва архитекторлар союзида илғор иш методларини ўрганиш ва оммалаштириш группалари тузиб уларнинг ишини изчиллик блан кузатиб боришни ўзларининг кундалик ишлари деб билсаларгина зиммаларига юклатилган мас'улиятли вазифани шараф блан оқлайоладилар. Шуни унутмаслик керакки, олдиндан пухта тайёргарлик блан ўтказилган ҳарбир учрашув кечаси ишимизга катта фойда келтиради. Ҳозир ҳарбир ташкилотда шу пайтгача оммалаштирилмай келаётган муҳим янгилик, илғор прогрессив иш усуллари бор. Мисол учун ўзимизда яқинда яратилган янгиликни кўрсатиш мумкин. Мен ўз участкамиздаги инженер ва мастерлар блан ҳамкорликда янги фундамент блоки яратдим. Бу йиғма блок устки ва қуйи темирбетон плиталардан иборат. Бу икки плита ўзаро темирбетон стойкалари блан бирлаштирилади. Ҳар иккала плитанинг ҳам баландлиги расчёт асосида бўлади. Қуйи плитанинг эни фундамент кенглигича , усткисиники девор энича қилиб ясалади. Блокнинг узунлиги эса полигон ёки монтаж участкасида қўлланиладиган механизмларнинг қувватига мўлжаллаб белгиланади. Биз автокрандан рациональ фойдаланишни кўзда тутиб, блок оғирлигини уч тоннадан оширмаётирмиз. Биз яратган бу блок чидамлиги жиҳатидан ҳам, арзонга тушиши жиҳатидан ҳам шу пайтгача икки этажлик бинолар қурилишида қўлланилиб келаётган эни 60 сантиметр, бўйи 1.8 метрлик лентасимон харсанг блоклардан анча афзалдир.

Ҳарбир кубометр миқдордаги темир бетон учун харсангбетонга нисбатан 133 килограмм цемент кам сарфланади, цемент эса ҳозир жуда зарур қурилиш материали ҳисобланади. Бундан ташқари ҳажмининг енгиллиги ва 9 процент арзонлигининг ўзи ҳам янги блокнинг кенг қўлланиш зарурлигини тақазо қилади. Биз шу блокни қўлланиш орқалигина давлатнинг ўн минглаб сўмлик маблағини тежашга муваффақ бўлаётирмиз.

Бу ва бунга ўхшаш кўпгина янгиликларни барча корхоналарга, қурилиш трестлари ва қурилиш-монтаж бошқармаларига кенг ёйиш учун ҳамма ва ҳарқандай воситаларни ишга соладиган пайт келди. Чунки, илғор, прогрессив методларни ишлабчиқаришга кенг жорий қилиш қурилиш ишларини тезлаштиришни, унинг таннархини камайтиришни та'минлайдиган муҳим резервдир.

Юқоридагилардан хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, Тошкентда бинокорликни индустрлаштириш соҳасида қилинаётган ишлар ҳали ҳам ҳозирги куннинг юксак талаблари даражасига кўтарилмаган. Шаҳар партия комитетининг қурилиш сектари (бошлиғи ўртоқ Саломов) бу ишга киришмаётир, қурилиш ташкилотларидаги ва илмий-текшириш муассасаларидаги аҳвол блан яқиндан танишмаётир, уларнинг фаолиятига контрольликни бўшаштириб юбораётир. Шунинг учун ҳам шаҳарда қурилиш ишлари саноатнинг бошқа ҳамма тормоқларидан орқада қолиб келмоқда.

Биз, бинокорлар, шаҳримиз бинокорлик саноатини бинокорларнинг Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчиларининг Мурожаати асосида қайта қуришимиз лозим. Ўзбекистон ССР Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлиги бу масалага э'тиборни ҳар қачонгидан ҳам кучайтириши ва қурилиш саноатини тез сур'атлар блан ривожлантиришга хизмат қиладиган барча ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириши, жойлардаги ўз бошқармаларининг ишига оперативлик блан раҳбарлик қилишини та'минлаши керак.

В. РЕССЛЕР,

И. В. Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинатининг бинокор инженери.

Ўзаро текширишда аниқланаётган камчиликларни тезда тугатиб, барча майдонларда мўл ҳосил етиштирайлик!

* * * * * *

Янгийўллилар ғўза парваришини тинмай давом этдиришлари керак

Янгийўл райони областимиздагина эмас, ҳатто республикада ҳам пахта майдони катталиги, юқори ҳосил етиштириши жиҳатидан алоҳида ўрин тутади. Район пахтакорлари ана шу юксак номга муносиб анча иш қилганлар. Ғўза парвариши кейинги кунларда бирмунча кучайтирилганлиги сабабли катта-катта майдонлардаги экин ривожланиш ва ҳосил тугиши жиҳатидан ўтган йилги даражадан ўтиб кетган.

Ўртасарой районидан келиб, Янгийўлдаги барча колхозларни текширишдан ўтказаётган ҳозирги кунларда биз айрим, жиддий камчиликларни аниқламоқдамиз. Райондаги ҳарбир колхозда, ҳатто ҳарбир звено ерида яхши ривожланаётган, 4—5 тадан кўсак олган ғўза блан бир қаторда пояси нимжон бўлиб қолган, битта-иккита кўсак тугаётган ғўзалар ҳам борки, бу Янгийўл сингари юқори ҳосилли пахтакор районнинг мўл ҳосил етиштиришида анча қийинчилик туғдиради.

Афсуски, ана шундай мас'улиятли вазифани бажаришда пассивлик қилаётган кишилар бор. Улар мўл ҳосил етиштиришда ҳал қилувчи давр ҳисобланган ҳозирги пайтда нўноқ раҳбар эканликларини кўрсатиб қўймоқдалар. Масалан, 2-нчи МТС директори Галицинский механизаторлар иши, аҳволи блан мутлақо қизиқмайди, у бюрократ бўлиб кетган. Иш блан келган кишилар қониқарли жавоб ололмайдилар. Бу аҳволни Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигидаги ўртоқлар яхши биладилар. Афтидан улар келишучилик позициясида туриб иш тутаётган бўлсалар керак.

Биз дастлабки кунларда йирик ва юқори ҳосилли колхозларда бўлдик. Бу колхозлар тўғрисида район раҳбарлари ҳам, колхоз раҳбарларининг ўзлари ҳам яхши фикрда эдилар. Улар ғўзани яхши деб, баҳолардилар. Аммо синчиклаб текширишда шу нарса аниқландики, гектаридан 38 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган Ворошилов номли колхозда ҳам, республикамизга донги кетган Сталин номли колхозда ҳам ғўзалар бир хилда ривожланмаётган ва ҳосил олмаётган экан.

Ворошилов номли колхознинг 4-нчи, 6-нчи бригадаларида чопиқ сифатсиз, айрим пайкалларда кечикиб ўтказилаётганлиги сабабли ердаги нам қуриб кетиб, шоналар тўкилган, ғўзалар бирхилда суғорилмаган. Ер тузилиши пасти-баландликдан иборат бўлганлиги учун, пайкалнинг юқори томонидаги ғўзалар тагидан ўтган сув ерга яхши сингмай, этак томонга оқиб кетган. Натижада қиялик ерларга солинган ўғитни сув ювиб, пастга оқизган. Ана шундай пайкалларда юқори томондаги ғўзалар ёмон аҳволга тушиб қолган, пайновдаги ғўзалар эса ҳаддан ташқари ғовлатиб юборилган. Буни колхоз раҳбарлари— айниқса ҳосилот советининг раислари жуда яхши биладилар. Броқ ғўзаларнинг бирхил нормада озиқлантирилиши ва биртекис қондириб суғорилишига яхши аҳамият бермаганлар. Колхознинг Аҳмаджон Ўришев бошлиқ бригадасида худди ана шундай аҳвол юз бермоқда.

Ворошилов номли колхознинг ғўзаларини кўчадан туриб қараганда, анча яхшига ўхшаб кўринади, лекин қаторларни бирбир оралаб текширишдан ўтказганимизда, ғўза тупларида кўсак жуда камлиги, шона ва гулларнинг кўпайиши талабга жавоб бермайдиган даражада эканлиги аниқланди. Бу камчиликларни тезда тугатиш ва ғўзаларни тинмай парвариш қилиш учун колхозда барча имконият бор. Ана шу имкониятлардан фойдаланишга келганда айрим раҳбарлар томонидан бўшашувчилик содир бўлаётганлиги ишнинг белига тепмоқда. Колхознинг айрим бригадаларида меҳнат интизоми бузилиши блан бирга, меҳнатни ташкил қилишга ҳам етарли аҳамият берилмаётир. Район партия комитети колхозда ишни яхшилаш мақсадида бу ерга Тайёрлов министрлигининг Янгийўл районидаги вакили ўртоқ Мирзамуҳамедовни юборган эди. Лекин ма'лум бўлишича, ўртоқ Мирзамуҳамедов колхоздаги ҳақиқий аҳволни биз блан юргандан кейингина билиб олди. У, шу вақтгача қайси бригадада ғўзалар қандай аҳволда эканлигини, уларга қандай ёрдам берилиши зарурлигини, универсалчилар иши қай аҳволда эканлигини мутлақо билмас экан. У, биз блан юрган вақтда айрим пайкаллардаги ғўзаларни ўргимчак кана босганлигини кўриб, ажабланди. Ўртоқ Мирзамуҳамедов колхоз ишига ёрдам бериш ўрнига, соя-салқинда юриб вақт ўтказмоқда.

Райондаги «XIX партс'езд» колхозида (раиси Н. Воҳидов) ғўзаларни ҳашаротга ем қилиб қўйганлар. Колхоздаги давлат агрономи М. Шукуров ҳақиқий аҳволдан бехабар. У, қайси бригадада қандай иш қилинаётганлигини айтиб бераолмайди. 1,2 ва 10-нчи бригадалардаги айрим ғўзаларни ўргимчак кана босганлиги, уни йўқотиш учун кураш олиб борилмаётганлиги сабабли экин ўсишдан тўхтаб қолган, шона, гул уёқда турсин, баргларини ҳам ташлаб юборган. Суғоришдан кейин ерни ўтказиб культивация ва чопиқ қилинаётганлиги учун ғўзанинг майда, оқ илдизлари шикастланиб, унинг яхши ривожланишига путур етмоқда. «XIX партс'езд» колхозининг раҳбарлари агар шошилинч чора кўриб, қолоқ ғўзаларни яхши ғўзалар даражасига етказиб олмасалар, ҳарбир туп ғўзада социалистик мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил етиштираолмайдилар. Уларда ана шу ишларни амалга ошириш учун барча имконият ва шароит бор. Ҳозир шундай вақт келдики, колхозчилар ва механизаторлар оммасини ғўза парваришини кучайтириб юборишга сафарбар этилиб, трактор ва от культиваторларидан тўла фойдаланиш йўли блан иш яхшилаб олинмаса, ўтган йилдаги сингари «аттанг» деб қолиш турган гап.

Биз ўз районимиздан чиқаётганимизда Янгийўл районидаги Сталин номли колхозда бўлишни ва бу колхоздаги илғор тажрибани ўрганишни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйган эдик. Тўғри, колхоз далаларини, фермаларини, маккажўхори ва бошқа ем-хашак экинлари экилган пайкалларни кўрганимизда, бу колхозда хўжалик ҳартарафлама юксалтирилаётганлигини тўла пайқадик. Колхозда эртаги маккажўхорилар орасига беда сепиш амалга оширилганлиги бизни ғоят қувонтирди, шу блан бирга колхозда чорва моллари учун ем-хашак, силос тайёрлаш намуна бўларли даражада олиб борилмоқда. Биз ўз колхозларимизда ана шу тажрибаларни кенг қўлланамиз.

Сталин номли колхоз пахтачиликни ривожлантиришда ҳар йили ҳам ибратли ишлар қилмоқдаки, буни албатта айтиб ўтиш керак. Колхоздаги ғўзаларнинг аҳволи умуман яхши. Илғор бригада ва звеноларнинг ерларидаги ҳар туп ғўзада ўртача 4—5 тадан кўсак бор. Шундан 2—3 таси сентябрь ойи давомида териб олинадиган пахта. Аммо айрим бригадаларда, ҳатто колхоз бўйича ҳисоблаганда ҳам ўсишдан қолаётган ғўзалар борки, бу аҳволни кўриб биз тоқат қилаолмадик. Колхознинг Муҳиддин Мўминов бошлиқ бригадасидаги қаторларда ғўза жуда зич бўлиб қолган. Бу жойлар унумдор бўлганлиги, бунинг устига уяларнинг ораси бир-бирига жуда яқин бўлиб қолганлиги сабабли у яхши шохлайолмаган. Биз бу аҳволни бригада бошлиғига ва колхозчиларга шу жойнинг ўзида кўрсатдик.

Юқори ҳосилли ва донгдор Сталин номли колхозда ғўзаларнинг бирхилда ўсмаётганлиги, дала ишларига раҳбарлик қилиш сусайиб кетганлиги ачинарли бир ҳолдир. Колхоз раиси ўртоқ Абдулла Ортиқов уста пахтакор. У, колхозда ғўзанинг ёмон аҳволга тушиб қолганлигига иқрор бўлмоқда. Иш иқрор бўлиш блан битмайди. Ҳозирги вақтда ҳарбир далани, ҳатто ҳарбир қаторни бирма-бир кўздан кечириб ҳарбир туп ғўза блан «гаплашиб» турадиган пайт. Шундай қилингандагина ғўза тупларидаги ҳосил кўпаяди, берлари тўла сақлаб қолинади.

Бригадамиз «Коммунизм», Фрунзе номли, Жданов номли, Навоий номли, Молотов номли ва бошқа колхозларда ҳам бўлди. Бу ерда шуни алоҳида та'кидлаб ўтиш керакки, Янгийўл районида ғўзаларни ҳашаротдан сақлаш иши талабга жавоб берадиган даражада олиб борилмаётир. Шу блан бирга чеканка қилишга ҳам аҳамият берилмаган. Ваҳоланки, ҳарбир колхозда ва бригадада ғўзаси чеканка қилиниши зарур бўлган майдонлар кўп. Агар ана шу майдонлардаги ғўзалар ўз вақтида, шу кунларда чеканка қилинмаса, ҳосилнинг етлиши кечикиб кетади.

Биз янгийўлли мусобақадошларимизга қолоқ ғўзаларни алоҳида парвариш қилиш, яхши ғўзаларнинг парваришини сусайтирмай, барча майдонларда мўл ҳосил етиштирилишини та'минлаш учун ғўза парваришини август ойи давомида ҳам тўхтовсиз давом этдирилишини тавсия қиламиз. Чопиқ, культивация бир-бирига боғлаб ўтказилса, ғўзалар июльнинг қолган кунларида ва август ойи давомида ҳам ер шароитига қараб қондириб суғорилсагина, кўсаклар тезроқ тўлишади, ҳосил мўл бўлади.

Пахтадан мўл ҳосил етиштиришга аҳд қилган Янгийўл райони пахтакорлари ва механизаторлари бизнинг бу маслаҳатларимизни тўла амалга оширадилар, деб қаттиқ ишонамиз.

С. СА'ДУЛЛАЕВ,
Ўртасарой район партия комитетининг 2-нчи МТС зонаси бўйича секретари, ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари,

КИМ ЯН-ЧУН,
агроном-энтомолог,

У. КАРИМОВ,
«Северний маяк» колхозининг звено бошлиғи,

А. БОРСУКОВ,
2-нчи МТСнинг бригада механиги,

Г. ФАТТОХОВ,
«Янги йўл» газетасининг редактори,

С. МАҲКАМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Пискент районидан келган ўзаро текшириш бригадасининг бир группа а'золари Ўртачирчиқ районидаги Каганович номли колхознинг пахта далаларида бўлдилар. **Суратда** (чапдан ўнгга): **Калонов, Йўлдошев, Зокиров, Сайдхонов, Парпибоев** ўртоқлар ғўзаларни текшириб кўраётирлар.

М. Шевелев фотоси.

ИЛҒОРЛАР ДАЛАСИДА

Кекса пахтакор Бердибой Абдуллаевнинг номи колхоз ҳурмат тахтасидан сра тушмайди. Бердибойака бошчилик қилаётган бригада мавжуд пахта майдонидан ҳар йили мўл ҳосил етиштириб, бошқаларга ўрнак бўлиб келмоқда. Бригада а'золари, ўтган йили ҳар гектар ердан 42,5 центнердан пахта ҳосили топшириб, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган эдилар. Улар бу йил ҳам ўтган йилги муваффақиятларини янада мустаҳкамлаб, юз гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан пландаги 45 центнер ўрнига 50 центнердан ҳосил етиштириш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Бригадада ғўза парвариши намунали уюштирилиб, мўл ҳосил етиштиришга замин яратилмоқда. Бунинг учун чопиқ, культивация, озиқлантириш ва суғориш ишлари юқори агротехника қоидалари асосида бир-бирига боғланган ҳолда олиб борилаётир.

Ҳозир бригаданинг барча майдондаги ғўзалари 3 марта комплекс парваришдан тўла ва сифатли чиқарилди. Меҳнатсевар колхозчилар зўр уюшқоқлик блан 4-нчи парваришни бошлаб юбордилар.

Юзцентнерчилар ҳаракатига қўшилган Жамол Усмонов, Мунис Рустамов ўртоқлар бошлиқ звеноларда ғўзаларнинг тўртинчи парвариши ҳам тугалланды. Илғор звенолар бу муваффақиятларга ўзаро социалистик мусобақани кенг авж олдириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва ишни тўғри ташкил қилиш, айниқса, моддий техникадан унумли фойдаланиш орқали эришдилар.

Бригадада ғўзаларни суғориш ишига кўпйиллик тажрибага эга бўлган кишилар қўйилган. Улар ғўзаларнинг ривожига қараб, паст-баланд жойларни яхши аниқлаб суғормоқдалар. Ғўзаларни кечаси, най усулида суғориш унинг ям-яшил бўлиб гуркираб ўсишига сабаб бўлаётир. Бригада а'золари I МТСнинг илғор механизатори ўртоқ Абдивали Эбабекировдан жуда миннатдорлар. У, ўз агрегатидан унумли фойдаланган ҳолда ҳар куни 12—13 гектар ердаги ғўзага сифатли ишлов бермоқда.

Ўртоқ Бердибой Абдуллаев бригадаси блан мусобақадош бўлган Абдураҳмон Умаров бошлиқ бригада а'золари ҳам ғўза парваришини намунали уюштириб, ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётирлар.

— Ўтган йили,— дейди ўртоқ Умаров ҳар гектаридан 35 центнердан пахта ҳосили олган эдик. Бу йил эса, бу кўрсаткич бизни қаноатлантираолмайди, сифатли ишлов берилган ғўзаларимизнинг текис гулга кириб, кўсаклайбошлаши ўтган йилгидан кўра кўпроқ ҳосил олишимизни кўрсатиб турибди.

Мирзачўл районидаги «Октябрь» колхозининг бу ҳар икки бригадасида олиб борилаётган намунали ишлар шубҳасиз, уларнинг мўл ҳосил етиштиришига гаров бўлаолади.

Х. САГИЗОВ.

Универсалчи Зандаров 1000 гектар ердаги ғўзани культивация қилди

ТЎЙТЕПА, (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Ўртачирчиқ районидаги 1-нчи МТСнинг Ворошилов номли колхозда ишлаётган илғор универсалчиси М. Зандаров минггектарчилар мусобақасига қўшилиб, универсалчи ўртоқ У. Бойсаидовни социалистик мусобақага чақирган эди. М. Зандаров ўз устига олган мажбуриятни бажариб, мусобақада ғолиб чиқиш ҳамда пахтадан мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшиш учун фидокорона меҳнат қилмоқда. У, трактордан самарали фойдаланиши туфайли, юксак меҳнат унумига эришди.

Тажрибали универсалчи М. Зандаров ғўза қатор ораларини белгиланган кенглик ва нормал чуқурликда ишлашни та'минламоқда. Зандаров ҳосил тўплаш ойи — июльнинг кейинги бешкунлигида 94 гектар ердаги ғўзани культивация қилди ва МТС бўйича биринчиликни олди. Шундай қилиб, моҳир универсалчи Зандаров мавсум бошидан буён 1000 гектар ердаги ғўзани культивация қилиб берди. У, ҳозир янги мажбурият ҳисобига ишламоқда.

МТСнинг Каганович номли колхозда хизмат қилаётган универсалчиси ўртоқ Ҳайтқул Ҳамроев ҳам яхши натижаларга эришди. У ҳозиргача 815 гектар, универсалчи У. Бойсаитов 800 гектар ердаги ғўзани узунасига ва кўндалангига сифатли культивациядан чиқарди.

Илғор универсалчилар КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорига жавобан ўз зиммаларига оширилган мажбурият олдилар. Улар культивацияни янада кучайтириб, мавсум охиригача яна 200—250 гектардан ердаги ғўзани парвариш қилишга қарор бердилар.

Бир материал изидан

РАИС ШИКОЯТ ҚИЛГАН КЕЗЛАРДА...

— Ўтган йили бу вақтда ғўзаларимиз жуда паст эди, кўсак уёқда турсин биттаяримта гул кўрардингиз. Бу йил аҳвол бошқача, мана ғўзаларимизнинг қандайлигини кўриб турибсиз, — дейди бир оддий колхозчи, бўлиқ, серкўсак, квадрат-уялаб чигит экилган пахтазорга фахр блан имо қиларкан, — ғўзамиз яхшики, кўчма Қизил байроқ бизнинг қўлда-да...

Бу сўзни фақат шу кишигина эмас, Энгельс номли колхоздаги барча кишилар такрорлайдилар. Улар анашундай сўзни айтаоладиган бўлгунча кўп меҳнат қилдилар, иссиқни-иссиқ демадилар, совуқни-совуқ...

Бу ердаги кишилар ўз колхозларини қолоқликдан чиқариш учун баҳор кезлари, айниқса зўр ғайрат блан ишладилар. Броқ колхозда куч кам — 352 гектар пахта майдонида 124 киши ишлаши лозим. Бунинг устига Пахта МТСидан берилган тракторларнинг сони кўп бўлса ҳам салмоғи йўқ — тез-тез бузилиб туради. Колхоздаги 8 «универсал», 3 та ҳайдов трактори мутлақо талабга жавоб бермайди. ДТ — 54 трактори сифатсиз ремонт қилинганидан кўп вақт ишлатиш мумкин бўлмайди.

Колхоз раиси ўртоқ Карим Ҳайдаров МТС советида сўзга чиқиб бу ачинарли аҳволни бирма-бир айтиб берди. Сўзининг охирида:

— Мен очиғини айтишим керакки, МТС бизнинг камқувват колхозга қониқарли ёрдам бермаётир, — деди.

МТС советида раиснинг бу сўзига ҳеч ким қулоқ ҳам солмади. Бошқа бақувват колхозларга ёрдам берилди-ю, бу колхозга ёрдам кўрсатилмади. Ўша кезлари бригада механиги ўртоқ Сухарев раисга «Эй, ўртоқ раис билмайсизми, бизнинг райондаги раҳбарлар бақувват колхозга бақувват трактор, камқувват колхозга камқувват тракторни юборишга ўрганиб қолганлар» деган эди.

Дарҳақиқат, Энгельс номли колхоз районда энг камқувват колхоз. Бу колхозда 9 йил мобайнида 10 раис сайланган. Шулардан бир киши 4 йил раислик қилган бўлса, қолган 5 йилда 9 киши раислик қилган. Ишчи кучлари оз, иқтисодий жиҳатдан заифлашиб қолган Энгельс номли колхозга ҳар тарафлама ёрдам бериш лозим эди. Броқ шунга қарамай, йил бошида МТС меҳнатни иқтисод қилишнинг асосий воситаси, пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг прогрессив методи — квадрат-уялаб чигит экишни бу колхозда планлаштирмаган. «Ерлари нотекис» деб баҳона қилинган.

Бунинг устига қарийб 3 километрли кўтарма ариқ чўкиб-ўпирилиб кетган, сув ўтмайдиган бўлиб қолган. Хуллас, бу колхоз ёрдамга муҳтож эди. Октябрь районидаги Маленков номли колхоз ҳам худди Энгельс номли колхоз сингари камқувват, бу ерда ҳам Энгельс номли колхоз сингари аҳвол юз берган эди. Район ташкилотлари ҳам, МТС раҳбарлари ҳам бу камқувват колхозларга ёрдам бериш тўғрисида кўп гапирган, бу ҳақда кўпгина қарорлар чиқарган бўлсалар ҳам, ҳақиқатда, амалий ёрдамни бақувват колхозларга бериб келганлар.

ХАТО ТУЗАТИЛМОҚДА

«Тошкент ҳақиқати» газетаси анашу камчиликларни очиб ташлаш мақсадида «Э'тибордан четда қолаётган колхозлар» сарлавҳали танқидий мақола ҳам босиб чиқарди. Шундан бери анча вақт ўтди, бу ҳодиса апрель ойида бўлган эди. Шундан бери район раҳбарларининг бу колхозларга бўлган муносабатлари ўзгариб кетди. Улар эскича муносабат блан бу камқувват колхозларда ўзгариш ясаб бўлмаслигини англаб олдилар. Айниқса, ишчи кучи кам бўлган бу колхозларда механизмлардан кенг миқ'ёсда фойдаланмай туриб, ўзгариш ясаб бўлмас эди.

МТС раҳбарлари ҳам ўз хатоларини тушинабошладилар. Пахта МТСи механизмларнинг сифатли ремонт қилинишига, уларни нормал ишлашига э'тибор берабошлади. Колхозга 1 та янги «универсал» юборилди. Эски «универсал»ларни нормал ишлаши та'минланабошланди. Кўтарма ариқни тузатиш учун 5 та бульдозер юборилиб ирригация тармоқлари тузатилди, сув юргизиш ишлари тартибга солинди. Тракторчилар ўртасида социалистик мусобақа кучайтирилди. Илгари «Ерлари нотекис» деб, бу колхозда квадрат-уялаб чигит экилмаган бўлса, қайта чигит экиш вақтида бу хато тузатилди. 352 гектар пахта майдонининг 83 гектарига сим тортиб квадрат-уялаб чигит экилди. Квадратлар тўла сақлаб қолинди. Квадрат-уялаб чигит экиш колхозда ғўза парваришини муваффақиятли олиб боришга, ғўзаларни ўз вақтида ёввойи ўтлардан тозалаб олишга, ягана ва чопиқ учун сарф этиладиган меҳнатни анча иқтисод этишга ёрдам берди.

Шу блан бирга колхознинг мустаҳкамланиб бораётганини, ишни тўғри ташкил этилабошлаганини кўрган колхозчилар ўртасида меҳнат интизоми мустаҳкамланаборди. Колхозда деярлик прогулчилик йўқолабошлади. Меҳнатга онгли муносабат кучайди. Кунлик нормани ошириб бажарувчилар сони анча ортди. Ҳозир 20 — 30 колхозчи икки норма бажараётир.

Ғўза қаторларини культивация қилишда илғор универсалчилардан Олимжон Фозилов, Бобоназар Султонов, Аҳмаджон Луқмонжонов, ОДН да ишлаб турган Анвар Саботов ўртоқлар кунлик нормаларини бирярим, икки ҳисса бажариб, колхозга яхши ёрдам бераётирлар.

Маленков номли камқувват колхозда ҳам бу йил квадрат-уялаб чигит экишга катта аҳамият берилган. 810 гектар пахта майдонининг 350 гектарига шу усулда чигит экилган ва кўндалангига қараб ишлашга мослаштирилган. Энгельс номли колхоз сингари бу колхозга ҳам район ташкилотлари ва МТС томонидан анча ёрдам кўрсатилган. Колхозда иккитомонга қараб культивация қилиш ишни анча енгиллаштирмоқда. Ғўза парвариши яхши ва тўғри уюштирилган Ҳаким Абдиев, Туфаназар Турсунов, Муҳаммад Мирзаҳмедов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ғўзалар нормал ривожланиб яхши ҳосилга кирмоқда.

Маленков номли колхоз а'золари шу кунларда барча майдонларда ғўзаларни ҳосилга киритиш учун суғориш, озиқлантириш, культивация ва чопиқ ўтказиш тадбирларини амалга оширмоқдалар. Колхоз июль, август ойларида ғўзаларни қўшимча озиқлантириш учун Янгийўл районидаги мол боқиш ба'засидан 1000 тонна маҳаллий ўғит олди. Хонадонлардан маҳаллий ўғит ташиш учун бочкали аравалар ташкил этилди. Ҳозир бу маҳаллий ўғитлар далалардаги чуқурларга солиниб ғўзаларга сув блан оқизилмоқда.

ДАСТЛАБКИ ЮТУҚЛАР МУСТАҲКАМЛАНИШИ КЕРАК

...Броқ, ҳали бу колхозларда ҳамма камчиликлар тугатилмаган. Энгельс номли колхозда тракторлар блан кунлик норма бажарилиб турипти. Аммо Маленков номли колхозда ҳамма тракторлар ҳам нормал ишламаётир. Жумладан тракторчи Додақўзи Турсунов, Тўра Зокиров, Абдумутал Абдивоҳидовлар ўз тракторларининг нормал ишлашини та'минлаган бўлсалар ҳам, бошқа тракторчилар ҳам шундай қилмаётирлар. Умуман ҳарбир трактор блан бир кунда ўртача 9,3 гектар ердаги ғўза культивация қилиниши ўрнига фақат 5 гектар ер культивация қилинмоқда. Бунга кўпроқ айрим тракторларни 1 — 2 суткалаб тўхтаб қолиши сабаб бўлаётир. Айниқса, Йўлдош Захаралиев, Ҳалимбой Долиев, Пандин Аҳмедов ўртоқлар ишлаб турган тракторларда иш унуми паст. Ба'зан Карим Мусаев, Опарбой Муротов бошлиқ трактор бригадаларида иш сифатига ҳам яхши э'тибор берилмайди. Масалан, 18 сантиметр чуқурликда 35 — 38 сантиметр кенгликда культивация қилиш ўрнига бу иш 4 — 5 сантиметр чуқурликда ва 28 сантиметр кенгликда ўтказилмоқда. Бу аҳвол колхозчиларни ташвишлантираётир.

Энгельс номли колхознинг Тоғажон Зокиров бошлиқ бригадасида меҳнат интизоми бўш. Ишга кеч чиқиб, эрта қайтиш ҳоллари тез-тез такрорланиб туради. Натижада бу бригадада ғўза парвариши қониқарсиз аҳволда. 10 гектар ерда белгиланган ғўза кўчати йўқ.

Маленков номли колхозда ғўза парваришида агротехника қоидаларига тўла рioя қилмаслик ҳоллари ҳам бор. Сафарбой Юнусов бошлиқ бригада 9 гектар ердаги ғўзани ўз вақтида суғормаганидан ғўза сарғаябошлаган.

Мирзамурот Алимов бошлиқ 7-нчи бригаданинг ғўзалари ҳали яхши ривожланмаган. Бунинг устига кўчатлари сийрак, ғўзалари чанқаб ётипти. Лекин сув қўйиш мутлақо қониқарсиз уюштирилган. Айниқса, кечаси сув қўйиш ёмон аҳволда. Бу ердаги эгатларнинг ба'зилари ҳаддан ташқари сувга эздириб юборилган бўлса, ба'зиларига мутлақо сув кирмаган. Бригада бошлиғи ўртоқ Алимовдан «нега бундай қилдингиз?» деб сўралса у дарҳол сув камлигидан шикоят қилабошлайди. Ваҳоланки, эздирилган эгатлардан сув бекорга оқиб зовурга тушиб кетаяпти. Агар шу сув исроф қилинмаганда эди, барча ғўзаларга бемалол етарди.

Бу колхозларда агротехника қоидаларини изчиллик блан амалга оширишда МТС бош агрономининг роли ғоят катта. Броқ, Пахта МТСининг бош агрономи ўртоқ Копсов Маленков номли колхозга шу йил 3 марта келиб кетган бўлса ҳам ҳечқандай амалий ёрдам бермаган, ҳатто пахта майдонларини кўрмаган.

Маленков номли, Энгельс номли камқувват колхозларга берилган ёрдам туфайли хўжаликлари мустаҳкамланмоқда. Ҳозир бу колхозларнинг а'золари пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун зўр ишонч блан дадил қадам ташламоқдалар. Аммо улар ҳозирги кунларда сув танқислигини яққол ҳис этмоқдалар.

Энгельс номли колхоз раиси ўртоқ Карим Ҳайдаров:

— Тўғри бизга нормадаги сув берилаяпти. Лекин бу сув қирдаги, янги ариқлардан олиб ўтилганидан унинг кўпи ерга сингиб кетиб ғўзаларимизга етиб келмаяпти. Баҳордаги шошма-шошарлик блан ариқларни яхши ишланмагани ҳозир билинабошлади. Колхозимизнинг иккала участкасида 70 гектар ердаги ғўза ҳаддан ташқари чанқаган. Бу соҳада шошилинч чора кўрилмаса ҳосилнинг бир қисми нобуд бўлиши мумкин, — дейди.

Бундай аҳвол Маленков номли колхозда ҳам бор. Район раҳбарлари бу икки колхозни қолоқликдан чиқариш учун бошлаган ишларини охиригача етказишлари, сув муомаласини тезликда ҳал этиб беришлари, ишдаги ташкилий камчиликларни бартараф қилиш блан «Э'тибордан четда қолган колхозлар»ни илғор колхозлар даражасига етказиб олиш учун янада яхшироқ ишлашлари керак.

Б. ХАЛИЛОВ.

Фидокорона меҳнат қилмоқдалар

Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг ўртоқ Турсунбой Туримбетов бошлиқ бригада а'золари 52,5 гектар ерга янги, прогрессив усулда квадрат-уялаб чигит экиб, ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бригада а'золари июль ойи ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи эканлигини жуда яхши биладилар. Шунинг учун улар ғўза парваришини тобора кучайтирмоқдалар.

Бригаданинг ўртоқ Холбуви Содиқова бошлиқ звено а'золари пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун ғайрат блан меҳнат қилиб, ғўза парваришини ўзаро социалистик мусобақа асосида олиб бормоқдалар. Звено а'золари ғўзаларни суғоришга алоҳида э'тибор бермоқдалар. Э. Тоштоев белгиланган 1,25 гектар ўрнига кунига 2 — 2,5 гектар ердаги ғўзани қондириб суғормоқда. Ғўза парвариши блан бирга зараркунандаларга қарши кураш ҳам кучайтирилиб, барча пахта майдонидаги ғўзаларни бир марта ўғитладилар. Звено а'золари шу кунгача барча ғўзаларни 4 марта чуқур чопиқдан, 5 марта сифатли культивациядан чиқардилар. Звенонинг Н. Шумагулова, К. Тоштоева, Р. Юсупова ва Қ. Умирзақова каби меҳнатсевар а'золари ғўза қатор ораларини ишлашда кунлик нормаларини 2 — 2,5 ҳисса ортиғи блан бажармоқдалар. Ғўза парвариши юқори агротехника фани ютуқлари асосида олиб борилаётганлиги ва меҳнат интизомининг мустаҳкам йўлга қўйилгани учун барча майдондаги ғўзалар барқ уриб ўсмоқда. Шоналар гулга, гуллар кўсакка айланмоқда. Звено а'золари бу йил 26 гектар ернинг ҳар гектаридан 42 центнердан ҳосил етиштириш учун зўр ғайрат блан меҳнат қилмоқдалар.

М. УСТАБОБОЕВ.

НЕРУНИНГ БАЁНОТИ

ДЕҲЛИ, 25 июль. (ТАСС). «Ҳиндистон таймс» ва «Таймс оф Индиа» газеталарининг хабарларида айтилишича, Ҳиндистон бош министри Неру Ҳиндистон миллий конгресси партиясининг парламент фракцияси мажлисида кеча сўзга чиқиб, бундай деган: Тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг Женевадаги Кенгаши муваффақияти бўлди, чунки, у Кенгаш қатнашчиларининг нуқтаи назарларини яқинлаштирди. Бу Кенгаш шу вақтгача бир-бирига қарама-қарши бўлиб келган мамлакатларнинг дўстона руҳда музокаралар олиб боришларини та'минлаган вазият вужудга келтириш ишида ҳам муваффақиятли бўлди.

Кенгаш натижаларининг, деди Неру, катта аҳамияти ҳам мана шундадир. Ташқи ишлар министрларининг яна учрашиш тўғрисида бир фикрга келганликлари яхши бўлди. Бу нарса Женевада боғлаган алоқаларнинг ривожлантирилишидан дарак берувчи яхши нишонадир.

Неру Осиё мамлакатлари проблемаларига тўхталиб, шу проблемаларни муҳокама қилмоқ учун алоҳида кенгаш чақириш истагида эканлигини билдирди. Броқ, деди у, мен бундай кенгашни дарҳол чақириш ниятидаман, деб айтиш нотўғри бўлур эди. Бу кенгаш учун замин тайёрланганидан кейингина, уни чақириш мумкин бўлади, бунинг учун вақт керак. Агар манфаатдор давлатлар Формоза ва Ҳинди-Хитой ҳақидаги масалаларни муҳокама қилсалар, деди Неру, бу нарса халқаро кескинликни анча юмшатади. «Женева кенгашига ўхшаш мана шундай кенгаш ўтказиш, — деди Неру, — фақат Осиё учунгина эмас, шу блан бирга, бутун дун'ё учун ҳам фойдали бўлур эди».

Неру ўз баёнотида Ҳиндистоннинг Гоа масаласини тинч йўл блан ҳал қилиш ниятида эканлигини яна бир марта та'кидлади.

Неру ўз нутқида Совет Иттифоқига қилган саёҳатидан олган таассуротларини ҳам гапириб берди.

Иденнинг Лондонда айтганлари

ЛОНДОН, 25 июль. (ТАСС). Рейтер агентлиги хабар беради: Бош министр Иден кеча Женева Кенгашидан қайтиб келганидан кейин Лондон аэродромида журналистларга бундай деди: «Халқаро вазият тўғрисидаги менинг ишончим Женевага жўнаб кетган вақтимдагига қараганда ҳозир анча каттадир. Женевада проблемалар ва қийинчиликлар жуда кўп бўлди, лекин биз, ҳарҳолда, тўғри йўлга кириб олдик, бундан бироз вақт аввал бунга ишонаолмас эдик».

Сўнгра, Иден айтдики, менинг фикримча тўрт давлат бошлиқлари ўзларининг олти кун давом қилган кенгашларида ҳаддан ташқари кўп детальлар блан овора бўлмай, оқилона иш қилдилар.

Иден айтишича, улар Женевада уч мақсадга эришишга уринганлар: биринчидан, «ҳал қилиш лозим бўлган проблемаларнинг характери тўғрисида бамаслаҳат бир фикрга келишга, иккинчидан, йўлни белгилаб олишга, учинчидан, ғайрирасмий музокаралар олиб бориб, ишончсизлик ҳиссини заифлаштиришга» уринганлар. «Менинг фикримча, — деб давом қилди Иден, — биз ҳамма уч масала юзасидан мен кутганга қараганда каттароқ муваффақиятга эришдик деб айтиш тўғри бўлур эди... Биз бир-биримизнинг нуқтаи назарларимизни тушуниб олишга муваффақ бўлдик. Бу Кенгашдаги энг қимматли натижа шу бўлдики, энди мамлакатлар белгиланган йўл блан тўппа-тўғри тинчлик сари олға бориш имкониятига эгадирлар». Иденнинг сўзига қараганда, тўрт давлат раҳбарлари ва Кенгашнинг бошқа қатнашчилари Женевадан кетаётган вақтларида улар, энди мамлакатлар уруш тўғрисида ўйламайдилар, деган ҳис блан тўлган эдилар.

Иден, ташқи ишлар министрлари октябрь ойида бўладиган ўзларининг кенгашларига тайёрланмоқ учун кўп иш қилишлари керак бўлади, деб айтди.

„Женева — жаҳон сиёсатида бурилиш пункти"

БЕРЛИН, 24 июль. (ТАСС). Тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқлари Женева Кенгаши ишининг якунлари Берлин демократик матбуотида марказий тема бўлиб қолди. Тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг ташқи ишлар министрларига берган директивалари ҳамда Н. А. Булганин, Д. Эйзенхауэр, А. Иден ва Э. Форнинг охирги мажлисдаги баёнотлари газеталарнинг биринчи бетларида катта сарлавҳалар остида э'лон қилинди.

Газеталарнинг ҳаммаси тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг Женевада битимга келганликларини мамнуният блан та'кидламоқдалар.

«Нейес Дейчланд» газетаси «Женева—жаҳон сиёсатида бурилиш пункти» сарлавҳали мақоласида қуйидагиларни ёзади: Кенгаш натижалари халқнинг давлатлар ўртасидаги жанжалли масалаларнинг ҳаммасини тинч воситалар блан, ўзаро ишонч ва самимий ҳамкорлик руҳида музокаралар олиб бориш йўли блан ҳал қилиш мумкин, деган ишончини мустаҳкамлади. Женева Кенгаши ўн йил давом қилиб келаётган конфликтларнинг ҳаммасини дарров ҳал қилиб беради деб кутиш нотўғри бўлур эди. Броқ, бу Кенгаш дўстона ҳамкорлик ва яхши ният блан иш олиб бориш вазиятини бошлаб берди, бундай вазиятда мураккаб проблемаларнинг ҳаммасини тинч йўл блан ҳал қилиш мумкин.

Газета ҳукуматларнинг бошлиқлари қабул қилган директиваларнинг катта аҳамияти борлигини кўрсатиб, қуйидагиларни ёзади: Бу ҳужжатда қат'ий қарор йўқ. Броқ, буюк давлатлар айрим масалалар юзасидан битимга келиш ниятида эканликларини шу ҳужжатда уқтириб ўтдилар. Буюк давлатларнинг битимга келишга тайёр эканликлари Германияни тинчлик ва демократик асосда қайта бирлаштирмоқ учун, Германиянинг ҳар иккала қисмини бир-бирига яқинлаштирмоқ учун қулай негиз вужудга келтиради.

«Нейес Дейчланд» газетаси ўзининг редакцион мақоласида, Женева Кенгаши Ғарбий Германиядаги ҳукмрон доираларнинг маш'ум «зўравонлик сиёсати»га федерал республикани қайта ҳарбийлаштириш ва ҳарбий блокларга қўшиш сиёсатига асосланган сиёсати асоссиз эканлигини кўрсатди, деб та'кидламоқда.

СОВЕТ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ВАРШАВАДАН МОСКВАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

ВАРШАВА, 26 июль. (ТАСС). Тикланиш куни байрамида қатнашиш учун Польшага келган КПСС Марказий Комитети Президиумининг а'зоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов бошчилигидаги Совет ҳукумат делегацияси бугун Варшавадан Москвага жўнаб кетди.

Польша ва совет давлат байроқлари блан безатилган Варшава марказий аэродромида делегацияни Польша бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Болеслав Берут, Давлат кенгашининг раиси Александр Завадский, Министрлар Советининг раиси Юзеф Циранкевич, ПБИП Марказий Комитетининг а'золари, Давлат кенгаши ва ҳукумат а'золари ҳамда Варшава жамоатчилигининг кўп вакиллари кузатиб қолдилар.

Совет ҳукумат делегациясини СССРнинг Польшадаги фавқулодда ва мухтор элчиси П. К. Пономаренко ва элчихонанинг мас'ул ходимлари, шунингдек Варшавадаги бирқанча дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари кузатиб қолдилар.

Аэродромда фахрий қоровул қўйилди ва Совет Иттифоқи ҳамда Польша Халқ Республикасининг давлат гимнлари ижро этилди.

М. А. Суслов микрофон олдида қисқа нутқ сўзлади.

М. А. СУСЛОВ НУТҚИ

Ўртоқлар ва дўстлар!

Сизнинг шонли пойтахтингиз Варшавадан жўнаб кетаётиб, бу ерда бизнинг самимий, дўстона кутиб олганлигингиз учун Совет ҳукумат делегацияси номидан Польша Халқ Республикасининг меҳнаткашларига ва ҳукуматига чин кўнгилдан миннатдорчилик топшираман.

Биз бу ерда бўлган кунларимизда Польша меҳнаткашларининг давлат қурилишининг хамма соҳаларида, халқ хўжалигини, маданиятни ва сан'атни ривожлантиришда эришган ажойиб муваффақиятларини, маркса-ленинча жанговар Польша бирлашган ишчи партиясининг раҳбарлиги остида эришилган муваффақиятларини кўрдик. Биз ана шу муваффақиятлар учун чин кўнглимиздан шодланамиз ва сиз, қимматли поляк биродарларимизга социалистик Польша қурилишида янги муваффақиятлар тилаймиз.

Биз Польшада бўлган кунларимизда ҳамма ерда — Варшавада, Краковда, Новая Гутада, Познань ва Силезия воеводликларида — поляк халқининг бизнинг Совет мамлакати халқларига нисбатан самимий хайрихоҳлигини ва қардошларча дўстлигининг шоҳиди бўлдик.

Совет Иттифоқи халқлари поляк халқини ўзининг самимий ва содиқ дўсти ва қардоши деб билишларига Сиз қадрли ўртоқларимизни ишонтиришга рухсат этгайсиз.

Яшасин Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси халқларининг бузилмас мустаҳкам дўстлиги!

ВЬЕТНАМ ХАЛҚИ ВАКИЛЛАРИНИНГ СССР, ХХР ВА МХР ҲУКУМАТЛАРИГА МАКТУБИ

ХАНОЙ, 25 июль. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги билдиради:

Совет Иттифоқи, Хитой ва Мўғулистон Халқ Республикасига қилган сафаридан қайтиб келган президент Хо Ши Минни табриклаш учун 23 июльда Ханойда тўпланган 50 минг киши мазкур уч мамлакат ҳукуматларига мактуб блан мурожаат қилди.

Мактубда бундай дейилади:

«Совет Социалистик Республикалар Иттифоқи ҳукуматига,

Хитой Халқ Республикаси ҳукуматига,

Мўғулистон Халқ Республикаси ҳукуматига.

Биз — вьетнам халқининг бутун мамлакатдаги турли табақаларининг вакиллари бўлган ва Ханойда тўпланган 50 мингдан кўпроқ киши буюк қардош мамлакатларга қилинган бир ойлик сафардан кейин пойтахтимизга қайтиб келган президент Хо Ши Минни ҳамда ҳукумат делегациямизни ғоят зўр қувонч блан табрикламоқдамиз.

Биз президент Хо Ши Миннинг ва Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумат делегациясининг докладларидан кейин Совет Иттифоқи, Хитой ва бошқа қардош мамлакатларнинг халқлари вьетнам халқига қандай самимий дўстлик блан қараётганликларини ҳарқачонгидагига қараганда ҳам яққол тушуниб олдик. Совет Иттифоқи, Хитой ва Мўғулистон Халқ Республикаси ҳукуматлари ҳамда халқларининг ҳимматпарварлик блан қилган ёрдамлари бизларни жуда руҳлантирди ва биз ўз сафларимизни янада маҳкамроқ жипслаштириш, ишлабчиқаришни кўпайтиришга интилиш ва иқтисодий тежашга риоя қилиш мажбуриятини тинчликни мустаҳкамлаш учун қат'ий кураш олиб бориш, бирликка эришиш ва ватанимизнинг тўла мустақиллигини ҳамда демократик асосда ривожланишини та'минлаш мажбуриятини оламиз.

Демократик ва социалистик блокдаги мамлакатлар халқларининг актив ёрдами блан, Осиё ва бутун дун'ё халқларининг ма'қуллаши ҳамда қўллаб-қувватлаши блан вьетнам халқи ўзининг адолатли курашида албатта ғалаба қилади.

Яшасин вьетнам — совет — хитой дўстлиги!

Яшасин демократик ва социалистик блок халқларининг дўстлиги!

Яшасин бутун дун'ёда тинчлик!»

Мактубга оммавий митингнинг президиуми қўл қўйган.

ОҚ УЙИНИНГ БАЁНОТИ

ВАШИНГТОН, 25 июль. (ТАСС). 25 июльда Эйзенхауэр ва Даллес АҚШ конгрессининг раҳбарлари блан кенгаш ўтказдилар. Оқ уйининг матбуот масалалари бўйича секретари Хэгерти кенгашдан кейин мухбирларга бундай деди: «Президент ва давлат секретари конгрессдаги ҳар иккала партия раҳбарлари блан ўтказилган кенгашда Женева кенгашида олиб борилган музокаралар тўғрисида ахборот бердилар. Президент конгресс раҳбарларини ишонтириб, Женевада ҳечқандай махфий битимлар тузилмади ва ҳечқандай конфиденциал ҳужжатлар дастлаб имзоланмади, деди, Президент ўзининг фикрини айтиб дедики, совет делегацияси келгусида жаҳон проблемаларини дўстлик вазиятида муҳокама қилишни чинакам истаганлиги ва ихтилофларни муҳокама қилмоқ учун биргаликда мажлислар ўтказишга тайёр эканлигини аниқ билдирганлиги Кенгашнинг энг ажойиб хусусияти бўлди». Президентнинг фикрича, деди Хэгерти, бу нарса «албатта умид бағишлайдиган воқиадир», лекин «фақат шунинг ўзигина ҳозирги вақтда бизлар ва иттифоқчиларимиз томонидан ўзаро хавфсизликни та'минлаш йўлида ўтказилаётган тадбирларни бирор даражада сусайтириш учун асос бўлаолмайди».

Оналарнинг Жаҳон Конгресси қатнашчиларининг Ўзбекистонда бўлиши

Оналарнинг Лозаннада бўлиб ўтган Жаҳон Конгрессида қатнашган ва Совет хотин-қизлари Антифашист комитетининг таклифи блан Совет Иттифоқига келган Сушама Сен Гупта хоним бошлиқ Ҳиндистон делегацияси ҳамда Янги Зеландия вакили Б. Лей Хоним Ўзбекистонда уч кун меҳмон бўлиб турдилар.

Меҳмонлар Тошкентда шаҳарнинг хушманзара жойларини томоша қилганларидан кейин Сталин номидаги тўқимачилик комбинати блан танишдилар, 3-нчи сон туғруқхонада, Навоий номидаги халқ кутубхонасида, Низомий номидаги педагогика институтида, Сталин номидаги пионерлар саройида, Москва районидаги болалар боқчасида бўлдилар. Оналар Жаҳон Конгрессининг қатнашчилари Ўзбекистон ССР Маданият министри А. М. Қўчқоров блан узоқ суҳбатлашдилар Меҳмонлар шаҳар театрларига бордилар, Янгийўл районидаги Свердлов номли колхозда, энергетикларнинг пионерлар лагерида бўлдилар, Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний назоратининг раҳбарлари блан учрашдилар.

24 июль якшанба куни Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида республика пойтахти жамоатчилигининг вакиллари Оналарнинг Жаҳон конгресси қатнашчилари блан учрашдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Х. К. Муҳиддинова кечани очатуриб, Оналарнинг Жаҳон конгресси қатнашчиларини Ўзбекистон хотин-қизлари ва барча меҳнаткашлари номидан қизғин табриклади.

Конгресс қатнашчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари В. С. Содиқова Оналарнинг Жаҳон конгресси якунлари тўғрисида доклад қилди.

Кўп болали она, Сталин районидаги 84-нчи мактаб ўқитувчиси Қутфия Барнаева минбарга чиқади.

— Менинг беш болам бор, шунинг учун ҳам мен ўзимни бадавлат ва бахтли деб ҳисоблайман, — дейди у. — Бола — онанинг қувончидир. Мен совет мамлакатида яшовчи ҳарбир она тинчликни кундан-кунга мустаҳкамлаш учун ва ёш авлоднинг келажаги порлоқ бўлишини та'минлаш учун ўз кучларини аямайди, деб айтсам янглишмаган бўламан деб ўйлайман.

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг а'зоси, СССР халқ артисткаси Сора Эшонтўраева, Сталин номидаги тўқимачилик комбинатининг тўқучиси, СССР Олий Совети депутати Е. Визгалова, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг директори, тарих фанлари кандидати Сабоҳат Азимжонова совет хотин-қизларининг тинчликка интилиши ҳақида, тинч ижодий меҳнатнинг қувончи ҳақида гапирадилар.

Шоира Зулфия оналарнинг Жаҳон конгрессига бағишлаб ёзган «Она сўзи» сарлавҳали ше'рини ўқиб беради.

Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университети Шарқ факультетининг студенти Шамсия Қодирова ҳинд хотин-қизларига мурожаат қилиб, ҳинди тилида нутқ сўзлайди.

Сушама Сен Гупта хоним четэл меҳмонларини ғоят самимий кутиб олганликлари учун Ўзбекистон меҳнаткашларига чин қалбдан ташаккур изҳор қилиб, тинчлик учун ва инсониятнинг бахт-саодати учун курашда яхши ниятли барча кишиларнинг ҳаракатини бирлаштириш зарурлигини та'кидлади. Сўзининг охирида у бундай деди:

— Биз Ўзбекистонда атиги бирнеча кун турдик, аммо бизнинг буерда кўрган ва билганларимизни сўз блан айтиб бериш қийин. Биз совет кишиларининг тинчлик йўлидаги интилиши ҳақида, уларнинг янги ҳаёт қуриш соҳасида эришган муваффақиятлари тўғрисида бундан илгари ҳам кўп эшитган эдик. Лекин буерда кўрганларимиз кутганимиздан ҳам зиёд бўлди. Бизга энг кучли та'сир қилган нарса шу бўлдики, яқиндагина паранжи ёпиниб юрган ва турмушда шодликнинг нима эканлигини билмаган ўзбек хотин-қизлари ҳозирги вақтда ижодий меҳнат чўққиларига кўтарилган, жамиятда фахрий ўрин олиб турибди, мас'ул, раҳбар лавозимларда ишлаб турибди. Бу прогресс ажойибдир ва бизни илҳомлантирмоқда. Биз Ҳиндистонга қайтиб борганимиздан кейин совет кишиларининг ажойиб меҳнати тўғрисида ҳаммага гапириб берамиз.

— Совет кишилари ўзларининг меҳмондўстликлари блан, ўзларининг ажойиб ишлари блан бизларни қойил қилдилар,— деди Ҳиндистон делегациясининг а'зоси, калькуттали ёзувчи Майтри Сен хоним. — Гўзал Ўзбекистон ҳақидаги хотираларимиз умрбод сақланади. Ўзбекистонда ҳамма жойда қувончли ҳаёт жўш урмоқда, кишиларнинг эркин ижодий меҳнати шаҳар ва қишлоқларни ўзгартирмоқда, чўлларни боғу-бўстонга айлантирмоқда. Биз тинчлик йўлидаги курашингизда доим сизлар блан бирга бўлишга тантанали қасам'ёд этамиз.

Майтри Сен хоним ўз нутқини Тинчлик тўғрисида қадимги ҳинд гимнини ижро этиш блан тамомлайди. Ҳамма ўрнидан туради ва янги уруш хавфига қарши актив курашаётган эрксевар ҳинд халқи шарафига қизғин қарсак чалади.

Ҳиндистонли журналист Читра Сен хоним тинчлик ҳақида, инсониятнинг бахт-саодати учун курашда халқларнинг куч-ғайратини бирлаштириш зарурлиги ҳақида оташин нутқ сўзлайди.

— Совет кишилари, — дейди у,—бизга чинакам озодлик йўлини кўрсатмоқдалар. Ер юзида тинчлик ва бахт-саодат тантана қилиши учун қўлни-қўлга бериб курашайлик! Яшасин СССР ва Ҳиндистон халқларининг дўстлиги!

Яшасин бизнинг бирлигимиз!

Ҳиндистон делегациясининг а'зоси бомбайли ўқитувчи Сардабаи Деодхар хоним бутун дун'ёда тинчлик ишини изчиллик блан ва қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган совет хотин-қизларига оташин салом топширади.

Кеча қатнашчилари тўла якдиллик блан оналарнинг Лозаннада бўлиб ўтган Жаҳон конгресси қарорларини ма'қуллаган резолюцияни қабул қиладилар. Кеча тамом бўлди, аммо хотин-қизлар узоқ вақт залдан кетмадилар.

24 июль кечқурун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари В. С. Содиқова чет элдан келган меҳмонлар — Оналарнинг Жаҳон конгресси қатнашчилари шарафига қабул маросими ўтказди. Қабул маросимида Ўзбекистоннинг кўпгина донгдор хотин-қизлари ҳозир бўлдилар. Қабул самимий, дўстона вазиятда ўтди.

25 июльда меҳмонлар Москвага учиб кетдилар. Аэродромда уларни Ўзбекистон пойтахти жамоатчилигининг кўп вакиллари кузатиб қолдилар. (ЎзТАГ).

БОЛАЛИК ВА ТИНЧЛИК

Она юраги боғдир, фарзанд ғунча
шу боғда,
Ғунчаси очилгунча ёнади умид кўзи.
Қуёш нури ранго-ранг товланар
ҳар япроғда
Гуллардан ясалгандир боғда тинчлик
юлдузи.
Ўғил-қизлар ёнма-ён саф тортишиб
юрганда
Қадамига поёндоз бўлсам дейди онажон.
Партия, халқ ишига ва'да бериб
турганда
Юраклар тўла севинч бўлади
жаҳон-жаҳон.
Тинчлик сўзига фарзанд гарчанд
қофия эмас,
Мазмуни қофиясидир, абадий бирга
яшар.
Бу юрак сўзларини инсон бегона демас,
Умрининг давоми дер фарзандни доим
башар.
Табелини кўтариб, фарзанд кириб
келганда
Қатор «беш» баҳолари ўзидай равшан
турар.
Боғимизда баҳорнинг шабадаси
елганда
Экиб қўйган гуллари ҳидин сочиб
барқ урар.
Тинчлик байроғин тутган
миллионларнинг овози:
— Яшасин тинчлик иши бир умр
қуёш каби!

Шу қўшиққа жўр бўлур халқларнинг
янгроқ сози,
Бахтиёр боликни сақлар инсон
талаби.
Жаҳон бўйлаб таралар тинчликсевар
халқларнинг
Юрак блан айтилган мазмун тўла
сўзлари.
Қаторлари мустаҳкам, улуғ йўлда
халқларнинг
Нурга бетма-бет турар умид тўла
кўзлари.
Инсон яшар ҳамиша тинч ҳаёт
истагида
Ҳамжиҳат халқлар блан жаҳон бўлсин
чароғон.
Дўстлик туйғуси яшар миллионлар
юрагида
Ўз гулини авайлаб ўстиргандайин
боғбон.
Фарзанд — она-Ватаннинг бугуни ва
эртаси
Келажакнинг тонгида қуёшдай
болқиб турар.
Серорзу юрагидан тўлиб чиқар
нафаси,
Коммунизм асрида мангу тантана
қурар.

Юсуфжон ҲАМДАМ.

Кенг яйлов. Паст-баланд, ўтлоқ адрлар уфққа туташган. Узоқдан елдек учиб келаётган чавандоз кўринади. Тамошабин чопқир оқ от устида қиз келаётганлигини билади. Бу — Галия Ерденова, от заводининг бош чўпони, қувноқ, дадил, қўшиқчи, шўх қиз. Унинг ёқимли овози кенг адрлар бўйлаб янграйди, отни эпчил бошқариб, тезлаб чопдириб бораётганлиги унинг чавандоз қиз эканлигидан далолат беради. Олмаота киностудияси 1955 йилда ишлаб чиқарган «Чавандоз қиз» номли янги бадиий музикали кинокомедия ана шу эпизодлар блан бошланади.

Галия овулнинг энг гўзал, доно қизи, от заводининг ишчан ходими. Уни колхоз чўпони, ёш, қувноқ йигит Айдар севади. Галия ҳам бу очиқ кўнгил, ғайратли, баҳодир йигитни ўз қалбига яқин тутади. Лекин улар юрак сирларини бир-бировларига очиқ-ойдин айтишга ботинаолмайдилар. Қиз блан йигитнинг муҳаббатини овул ёшлари биладилар ва уларнинг нима учундир тўйни кечиктириб келаётганликларидан ҳайрон бўладилар.

Фильмда манзарали, дарахтзор тоғ йўллари кўрсатилади. Йўлда кўчма дўкон мудири Ангарбойнинг саноат моллари ортилган автомобили келмоқда. Ангарбой овулга келади ва соҳибжамол Галияни севиб қолади. Айдар ҳамон қизга ўз қалбини очмайди, аксинча «қиз қувиш» пойгасида Галияни хафа қилиб қўяди.

Қозоқ миллий «қиз қувиш» ўйини-пойгасида қиз от миниб майдонга чиқади. Қизни севган йигит пойгада чопиб, қизни марра гача қувиб етиб борса ва унинг қўлидаги рўмолчани олса, куёв бўлиши тасдиқланади.

Айдар майдонга чиқиб, Галия ортидан от қўяди. Унинг оти жайдари, ёмон отлардан, бунинг устига Айдар отни ҳафсала блан қамчиламайди. Бу ерда унинг бошқа мақсади бор эди. Унинг отаси колхоз раиси Дошан зотли отларни вужудга келтиришга қаршилик кўрсатиб келади. Айдар жамоат олдида — «қиз қувиш пойгасида қизни қувиб етолмай бир томондан ўзини, иккинчи томондан отасини ноқулай аҳволда қолдиради. Колхоз раиси пойгадан хафа бўлиб қайтади, лекин от заводидан зотли отларни олишга қарор қилади. Айдарнинг орзуси рўёбга чиқади, лекин севган қизи блан бирга бўлаолмайди.

Фильмда Галия, Айдар ва Ангарбойнинг муҳаббат саргузаштлари комик формада, қувноқ руҳда берилган. Галия ролини ижро этган артистка Лола Абдукаримова — Неустроева, Айдар ролида ўйнаган артист К. Кожабеков ва Ангарбай ролини ижро этган артист М. Суртубаев турли характерга эга бўлган, навқирон қувноқ персонажларнинг ёрқин образларини яратганлар. Галия — Абдукаримова — Неустроева яйловда, овулда, дугоналар ўртасида, қаерда бўлмасин бахтиёр, қувноқ ва жўшқин ҳолда гавдаланади. Тамошабин Галияни кўрар экан, кўз олдида машҳур чорвадор қизларимизнинг илғорларидан бирини тасаввур этади. Кожабеков камгап, соф муҳаббатли, қизиққон, лекин ғайратли ва колхоз мулкига жонкуяр Айдар образини ишонарли қилиб яратган. Артист М. Суртубоев кўчма дўкон мудири Ангарбойнинг комик образини зўр маҳорат блан очиб берган. Ангарбойнинг дўконни очиб, аҳолига саноат молларини сотиши, Галияни севиб, унинг изидан юриб, кўп кулгили саргузаштларни бошидан кечириши киши ёдида узоқ сақланади.

Ангарбой ўз муҳаббатини пок сақлайди, шу блан бирга бошқаларнинг қалбига ҳам қулоқ солади. У, сой ёқасида ёмғирда қолиб, Айдар блан келаётганида, сойда оқиб кетаётган Галияни ва тойни кўриб қолади. Галия сойга тушиб кетган тойни қутқазаман деб ўзи ҳам оқиб кетган эди. Айдар ҳечнарсага қарамай ўзини сойга ташлайди ва тошларга урилиб, ҳушсизланган Галияни олиб чиқиб Ангарбойга беради. Ангарбой қизни, унинг уйига олиб боради. Айдар бўлса оқиб кетаётган тойни қутқазишга кетади. Галиянинг отаси ва онаси, қизи ҳушига келганда унга бир йигит қутқазганлигини айтади, Галия у йигитни ўз севгилиси Айдар деб билади ва унга турмушга чиқишга розилик берганлигини айтади. Қизнинг ота ва онаси эса, бу хабарни Ангарбойга айтадилар. Ангарбой тўй тараддудига тушади. Овулда тўй бошланади. Лекин Ангарбой йўлда келаётганида Галиянинг «Оҳ, Айдар сен менинг ёримсан» деган қўшиғини эшитади. У, икки севишганни бир-бировидан ажратиш мумкин эмаслигини билиб, уларнинг учрашувига, тўй тантанасига ёрдамлашади. Артист М. Суртубаев бу кўринишда Ангарбойнинг дўстга садоқатини ўзининг юриш-туриши, қувноқ ва самимий муомиласи, дадил ҳаракатлари блан ишонарли қилиб кўрсатаолган.

Фильмда бирқанча образлар яратилган. Трест бошлиғи вазифасини бажарувчи Жўрумбоев (артист К. Байсеитов), колхоз раиси Дошан (артист А. Мухамедьяров), от заводининг директори Тарас (артист А. Алексеев) ва унинг хотини Марьяна (артист В. Сошальская) образлари индивидуал, комик характерларга эга. Уларнинг ҳарбири музикали комедиянинг мазмунини кенгайтиришда эсда қоладиган характерларни ярата олган. Мана, Журумбаев, бюрократ ходим. У, янгиликни сезмайди, илғорликка интилмайди. У, кабинетни, юқоридан туриб «раҳбарлик» қилишни севади. Артист К. Байсеитов — Журумбаев образини, унинг хилма-хил хатти-ҳаракатларини зўр маҳорат блан ижро этган.

Фильмда савдо ходими Василек (артист И. Боголюбов) ва Айдарнинг дўсти Мурат (артист С. Телгараев) образлари ҳам ишонарли қилиб яратилган. И. Боголюбов ва С. Телгараев икки комик, хушчақчақ, серҳаракат персонажнинг ички дун'ёсини, руҳий кайфиятларини, ғайрат ва интилишларини қизиқарли кўринишларда ифодалаб берганлар.

Музикали комедиянинг авторлари: сценарист — Ш. Хусаинов ва В. Абизев, постановкачи П. Боголюбов, бош оператор В. Маслеников ва бошқалар қаҳрамонларнинг характерларини очишда ва уларни ишонарли қилиб кўрсатишда кўп меҳнат қилганликлари фильмнинг ҳарбир кўринишидан очиқ-ойдин ма'лум бўлиб турипти. Композитор В. Соловьев — Седой фильм мазмунига муносиб келадиган, бой мазмунли, жўшқин музика яратган.

Фильм Айдар блан Галиянинг тўйи блан тугайди. Тамошабин йигит блан қизнинг бахтли ҳаётини, баҳодир чорвадорларнинг қувноқ ҳаётини кўз олдига келтиради ва янги кинокомедиядан яхши таассурот олади.

«Чавандоз қиз» кинокомедияси қардош қозоқ кинодраматургиясининг янги муваффақиятидир.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — отпускага чиқиш олдидан сўнгги спектакльлар — ёзги бинода: 27/VII да **Ҳамза**, 28/VII да **Қутлуғ қон**, 29/VII да **Оғриқ тишлар**. 30/VII да **Қутлуғ қон**, 31/VII да кундуз—қишки бинода **Оғриқ тишлар**, кечқурун — ёзги бинода **Гамлет**, кечқурун — қишки бинода **Юрак сирлари**.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/VII да **Етти гўзал**, 28/VII да **Кармен**.

Қишки «ИСКРА» (кеч соат 8-20 минутгача), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 2 дан кеч 10 гача, «РОДИНА», кишки НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — янги бадиий музикали кинокомедия **Чавандоз қиз**.

«ИСКРА» — кеч соат 9 дан **Вена квартети**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 9 ярим, 11 ва кундуз 12 яримда янги ҳужжатли фильм **Ҳиндистон Республикасининг Бош Министри Жавоҳарлал Неру Совет мамлакатида**, кеч соат 10 да **Қувноқ юлдузлар**.

«ВАТАН», ёзги НАВОИЙ номли, ёзги «ИСКРА», «ХИВА», «УДАРНИК», КИРОВ номли — **Чавандоз қиз**.

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — кундуз **Дадил разведка**, кечқурун **Душманлар ва дўстлар**.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142. 2

Р 01665. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1472.